BARIERY I PROBLEMY SPOŁECZNE W POWIATACH GOLENIOWSKIM, KOŁOBRZESKIM, SŁAWIEŃSKIM I STARGARDZKIM

2018

Spis treści

SŁOWNIK POJĘĆ 3
METODOLOGIA 5
WSTĘP 7
IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I BARIER NAPOTYKANYCH PRZEZ OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM 22
POWIAT GOLENIOWSKI 22
przemoc w rodzinie 24
przemoc rówieśnicza 26
niepełnosprawność 26
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego 29
uzależnienia 30
inne problemy społeczne zidentyfikowane w powiecie 31
POWIAT KOŁOBRZESKI 32
przemoc w rodzinie 33
przemoc rówieśnicza 34
niepełnosprawność 35
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego 37
uzależnienia 38
bezrobocie 38
rosnący odsetek osób starszych 39
POWIAT SŁAWIEŃSKI 41
przemoc w rodzinie 43
niepełnosprawność 46
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego 48
bezrobocie 49
POWIAT STARGARDZKI 50
przemoc w rodzinie 51
niepełnosprawność 52
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego 54
problemy psychiczne 55
uzależnienia 56
bezrobocie 57
rosnący odsetek osób starszych 60
WNIOSKI 62
BIBLIOGRAFIA 64
TABELE I RYSUNKI 67

SŁOWNIK POJĘĆ

Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem technologii informatycznych i komunikacyjnych, głównie telefonów komórkowych i Internetu[1].

Dochód rozporządzalny - suma bieżących dochodów gospodarstw domowych z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.[2]

Dom pomocy społecznej - Placówka świadcząca usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, przeznaczona dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu.

Małoletni – Osoba, która nie ukończyła 18 lat i nie zawarła małżeństwa.

Media społecznościowe - Aplikacje oparte o technologie internetowe lub platformy komunikacyjne wykorzystywane między innymi przez przedsiębiorstwa do łączenia, tworzenia i wymiany treści online z klientami, dostawcami, partnerami lub wewnątrz przedsiębiorstwa.

Osoba bezdomna - Niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Osoba niepełnosprawna - osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku.

Osoba niepełnosprawna biologicznie - Osoba, która odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku, ale nie posiada prawnego orzeczenia niepełnosprawności.

Osoba niepełnosprawna prawnie - Osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony.

Osoby trwale korzystające z pomocy społecznej - Ubodzy beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej, którzy korzystali z tej pomocy w roku badania i przynajmniej w ciągu dwóch z trzech poprzednich lat.

Pomoc społeczna - Instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz wspiera je w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Jednostka organizacyjna pomocy społecznej w powiecie, wykonująca zadania z zakresu pomocy społecznej (własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej). Zadania powiatowych centrów pomocy rodzinie w miastach na prawach powiatu realizują miejskie ośrodki pomocy społecznej/miejskie ośrodki pomocy rodzinie.

Przemoc w rodzinie - zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r., poz. 1390) przemoc w rodzinie, to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie

[1] (def. na pod. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie Sławieńskim na lata 2018-2023)
[2] Definicje zawarte w słowniku pojęć, jeśli nie podano inaczej, pochodzą z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego

lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą."

Rodzina zastępcza - Forma rodzinnej pieczy zastępczej, która zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w której może przebywać w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto - stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Rodzinny dom dziecka - Forma rodzinnej pieczy zastępczej, która zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w której w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Świadczenia z pomocy społecznej - Pomoc społeczna w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Transfery społeczne - Bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

METODOLOGIA

Raport został przygotowany przy wykorzystaniu desk research jako podstawowej metodyki pracy w brokeringu informacji. Wykorzystano także wywiad telefoniczny z przedstawicielami instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i kościelnych na potrzeby uzupełnienia i weryfikacji pozyskiwanych informacji. Takie podejście wynika z kluczowej metody zapewniającą wiarygodność informacji, tj. triangulacji źródeł polegającej na pozyskiwaniu informacji i źródeł ze zróżnicowanych źródeł informacji przy zastosowaniu różnych metod.

W trakcie przygotowywania niniejszego raportu i Bazy na potrzeby portalu "Internetowa Akademia Rodziny" stanowiącej aneks do niego, wykorzystano szereg źródeł informacji, dostosowanych do zakresu pozyskiwanych informacji. Były to:

- strony internetowe organów samorządowych na obszarach objętych analizą;
- Biuletyny Informacji Publicznej;
- wywiady telefoniczne z pracownikami instytucji samorządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania pomocowe (m.in. Starostwem Powiatowym w Kołobrzegu oraz Instytucjami Kościelnymi);
- dokumentacje, polityki i strategie rozwoju, projekty prac i uchwały dla poszczególnych miast/gmin/powiatów/województwa dotyczące np. współpracy z organizacjami NGO, planów rozwiązywania problemów społecznych w miastach/gminach/województwie;
- Główny Urząd Statystyczny i Urząd Statystyczny w Szczecinie;
- Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie,
- Komendy Powiatowe Policji i udostępniane przez nie publikacje;
- publikacje udostępniane przez szereg organizacji pomocowych działających na terenach objętych analizą;
- zasoby prasowe.

Raport stanowi opracowanie dotyczące czterech powiatów województwa zachodniopomorskiego: **goleniowskiego, kołobrzeskiego, sławieńskiego i stargardzkiego**. Kluczowym celem raportu jest zagregowanie informacji na temat potencjału w zakresie szeroko rozumianych działań pomocowych dedykowanych rodzinom, zdiagnozowanie problemów społecznych i dostępnych sposobów na rozwiązywanie tychże problemów na terenie analizowanych podmiotów.

W ramach przeprowadzonej analizy przygotowano charakterystykę każdego z powiatów pod kątem zidentyfikowanych problemów społecznych i dostępnych rozwiązań dla nich. Na potrzeby tego etapu

prac wykorzystano w pierwszej kolejności strategie opracowywane na poziomie powiatów. Jeżeli w danym powiecie dla określonego problemu społecznego nie opracowano dotychczas strategii na poziomie powiatu, autorzy raportu wykorzystali dokumenty określające polityki gmin w tym zakresie oraz dokumenty sporządzane przez instytucje powołane do pełnienia nadzoru nad określonymi obszarami, np. PCPR, PFRON, Komendy Powiatowe Policji.

Na etapie identyfikowania barier społecznych i problemów autorzy raportu badali czy oprócz najbardziej powszechnych problemów społecznych pojawiają się, o których mówi się niewiele lub zgoła wcale. Aby zweryfikować to zagadnienie i zidentyfikować takie tematy przeprowadzono analizę materiałów prasowych oraz zasobów on-line, w tym forów internetowych, które niejednokrotnie odzwierciedlają, jakimi tematami żyją lokalne społeczności. Problemy te zostały opisane jako rzadziej dostrzegane, jednak niezasługujące na pominięcie w niniejszym opracowaniu.

Opracowanie zostało opatrzone wstępem charakteryzującym badane regiony i prezentującym kluczowe dane statystyczne dla powiatów wraz z kontekstem województwa zachodniopomorskiego. Przygotowane dane statystyczne niejednokrotnie stanowią także podstawę do zinterpretowania sytuacji społecznej w regionie i zrozumienia skali działań pomocowych.

WSTĘP

Niniejszy rozdział stanowi kompendium - zagregowane w jednym miejscu kluczowe dla całości raportu dane statystyczne pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego. Wszędzie tam, gdzie było to możliwe, dane zostały wygenerowane i przedstawione dla analizowanych czterech powiatów: goleniowskiego, kołobrzeskiego, sławieńskiego i stargardzkiego oraz - dla zobrazowania szerszego kontekstu Pomorza Zachodniego - województwa zachodniopomorskiego. Dane przedstawione w tym rozdziale w zdecydowanej większości nie są dyskutowane w tym miejscu, natomiast autorzy raportu odwołują się do nich w rozdziale, gdzie podejmują się identyfikacji problemów i barier społecznych, na które narażone są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Tabela 1 **Liczba ludności w wieku przed- po- i produkcyjnym, 2017**

Nazwa	ogółem			w wieku przedprodukcyjnym			w wieku produkcyjnym			w wieku poprodukcyjnym		
	ogółem	w miastach	na wsi	ogółem	w miastach	na wsi	ogółem	w miastach	na wsi	ogółem	w miastach	na wsi
	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017	2017
ZACHODNIOPOMORSKIE	1 705 533	1 170 214	535 319	294 829	191 422	103 407	1 049 621	707 167	342 454	361 083	271 625	89 458
Powiat goleniowski	82 567	45 129	37 438	15 558	7 962	7 596	51 500	27 401	24 099	15 509	9 766	5 743
Powiat kołobrzeski	79 596	49 004	30 592	13 342	7 634	5 708	48 830	29 214	19 616	17 424	12 156	5 268
Powiat sławieński	56 764	26 514	30 250	10 447	4 531	5 916	35 230	15 834	19 396	11 087	6 149	4 938
Powiat stargardzki	120 091	77 121	42 970	21 457	12 954	8 503	74 470	46 943	27 527	24 164	17 224	6 940

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 2 **Liczba osób niepełnosprawnych, wg danych Narodowego Spisu Powszechnego, 2011**

	osoby niepełnosprawne razem	osoby niepełnosprawne prawnie razem	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności nieustalonym	osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	osoby niepełnosprawne tylko biologicznie razem	osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności całkowite	osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności poważne
Ogółem										
ZACHODNIOPOMORSKIE	210 057	145 159	49 638	52 241	30 726	5 504	7 049	64 897	4 027	16 149
Powiat goleniowski	10 129	6 542	2 120	2 548	1 341	253	280	3 586	262	925
Powiat kołobrzeski	7 495	4 645	1 302	1 791	1 062	207	284	2 850	167	764
Powiat sławieński	6 235	4 444	1 196	1 675	1 193	104	277	1 791	80	377
Powiat stargardzki	17 499	13 711	6 101	4 469	2 168	419	554	3 789	234	892
w wieku przedprodukcyjnym										
ZACHODNIOPOMORSKIE	10 916	8 587	297	530	280	431	7 049	2 328	93	293
Powiat goleniowski	468	319	11	13	11	4	280	149	0	25
Powiat kołobrzeski	416	332	4	25	8	12	284	84	11	4
Powiat sławieński	429	367	12	32	18	29	277	62	0	19
Powiat stargardzki	863	709	20	50	16	70	554	154	5	4
w wieku produkcyjnym										
ZACHODNIOPOMORSKIE	106 585	79 990	20 178	33 670	22 550	3 592	26 594	1 064	5 310	20 220
Powiat goleniowski	5 467	3 907	972	1 735	1 026	174	1 559	50	347	1 162
Powiat kołobrzeski	4 053	2 856	731	1 243	757	125	1 197	48	235	913
Powiat sławieński	3 290	2 569	566	1 138	825	40	721	25	120	576
Powiat stargardzki	8 515	6 532	1 820	2 818	1 648	246	1 984	88	407	1 488
w wieku poprodukcyjnym										
ZACHODNIOPOMORSKIE	92 557	56 582	29 163	18 041	7 896	1 481	35 975	2 870	10 546	22 559
Powiat goleniowski	4 194	2 316	1 137	800	304	75	1 878	212	553	1 112
Powiat kołobrzeski	3 026	1 457	567	523	297	70	1 569	108	525	936
Powiat sławieński	2 516	1 508	618	505	35 0	35	1 008	55	238	715
Powiat stargardzki	8 121	6 470	4 261	1 601	504	103	1 651	141	481	1 029

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 3 **Liczba rozwodów, wg przyczyny, 2017**

Główna przyczyna rozwodu	Województwo zachodniopomorskie	Powiat sławieński	Powiat kołobrzeski	Powiat goleniowski	Powiat stargardzki
Inne	93	1	3	5	12
Niedochowanie wierności małżeńskiej	743	25	45	34	49
Nadużywanie alkoholu	558	22	23	27	33
Naganny stosunek do członków rodziny	138	4	6	10	10
Trudności mieszkaniowe	9	-	1	-	-
Nieporozumienia na tle finansowym	199	4	10	14	7
Niezgodność charakterów	1502	25	58	85	129
Niedobór seksualny	2	-	-	-	-
Dłuższa nieobecność	85	2	8	-	6
Różnice światopoglądowe	11	2	1	-	1
Narkotyki (dopalacze, środki odurzające itp.)	5	-	-	-	-
Hazard	4	-	-	-	-
Razem	**3349**	**85**	**155**	**175**	**247**

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela **4 Urodzenia żywe wg pojedynczych roczników wieku matki poniżej 18 roku życia w woj. zachodniopomorskim w latach 2015-2017***

Nazwa	14			15			16			17		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
ZACHODNIOPOMORSKIE	4	3	1	12	17	13	49	40	38	118	98	95

* dane niedostępne dla poszczególnych powiatów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

GUS nie publikuje danych dotyczących liczby dzieci urodzonych przez matki poniżej 18 roku życia na poziomie powiatów. Takimi danymi w ogólnodostępnych statystykach dysponujemy na poziomie całego województwa zachodniopomorskiego. Dane te, skorelowane ze statystykami dotyczącymi liczby wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych pokazują jednak, że młodociane matki w jednostkowych tylko przypadkach trafiają do placówek opiekuńczych.

Tabela 5 **Zewnętrzne przyczyny zachorowania lub zgonu (liczba), 2014-2016**

Nazwa	zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu - ogółem		
	2014	2015	2016
ZACHODNIOPOMORSKIE	996	862	858
Powiat goleniowski	54	48	47
Powiat kołobrzeski	42	30	45
Powiat sławieński	46	36	33
Powiat stargardzki	86	63	53

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Szczegółowe dane statystyczne dotyczące samobójstw nie są dostępne w GUS na poziomie poszczególnych powiatów. Nie sposób jednak zakładać, że problem nie występuje, dlatego też zostały pokazane statystyki dla całego województwa zachodniopomorskiego.

POZIOM ŻYCIA LUDNOŚCI W ANALIZOWANYCH POWIATACH

Tabela 6 **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (zł) w latach 2015 2017***

Nazwa	ogółem		
	2015	2016	2017
ZACHODNIOPOMORSKIE	3 793,68	3 946,28	4 154,25
Powiat goleniowski	3 681,15	3 872,80	4 220,58
Powiat kołobrzeski	3 391,16	3 504,44	3 751,26
Powiat sławieński	3 120,70	3 252,37	3 472,79
Powiat stargardzki	3 523,62	3 609,29	3 817,60

*Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 7 **Przeciętny dochód rozporządzalny na osobę w woj. zachodniopomorskim w r. 2017(zł)***

Nazwa	ogółem	z pracy najemnej	z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	z pracy na własny rachunek	z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie w relacji do dochodu na 1 osobę z pracy na własny rachunek	ze świadczeń społecznych	ze świadczeń społecznych; w tym ze świadczenia wychowawczego Rodzina 500+	dochód do dyspozycji
ZACHODNIOPOMORSKIE	1652,60	885,37	17,52	143,06	12,2	502,47	57,26	1 603,90

* dane niedostępne dla poszczególnych powiatów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 8 **Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwie domowym w woj. zachodniopomorskim w r.2017. (zł)***

Nazwa	ogółem	towary i usługi konsumpcyjne	żywność i napoje bezalkoholowe	napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
ZACHODNIO-POMORSKIE	1 205,81	1 157,11	306,54	29,6	61,5	234,95	59,66	54,69	89,37	63,1	81,87	9,92	56,53

* dane niedostępne dla poszczególnych powiatów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 9 **Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w woj. zachodniopomorskim w 2017 r.,(%)***

Nazwa	bardzo dobra	raczej dobra	przeciętna	raczej zła	zła
ZACHODNIOPOMORSKIE	14,8	22,3	48,8	12,2	1,9

* dane niedostępne dla poszczególnych powiatów

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 10 **Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2015-2017, (%)**

Nazwa	Ogółem		
	2015	2016	2017
ZACHODNIOPOMORSKIE	13,1	10,9	8,5
Powiat goleniowski	9	8	6,1
Powiat kołobrzeski	8,9	7,6	4,7
Powiat sławieński	20	18	15,5
Powiat stargardzki	14,4	11,1	8,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 11 **Liczba ofert pracy w tym dedykowanych osobom niepełnosprawnym, 2015-2017**

Nazwa	ogółem			Niepełnosprawni		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
ZACHODNIOPOMORSKIE	3 252	3 716	3 384	280	150	75
Powiat goleniowski	79	129	201	0	0	0
Powiat kołobrzeski	353	483	519	18	26	21
Powiat sławieński	62	127	81	2	2	0
Powiat stargardzki	231	193	457	3	1	1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

INSTRUMENTY WSPARCIA SPOŁECZNEGO W ANALIZOWANYCH POWIATACH

Tabela 12 **Placówki stacjonarnej pomocy społecznej w podziale na kategorie, (liczba obiektów i miejsc) 2015-2017***

Nazwa	placówki (z filiami)			domy pomocy społecznej			miejsca (łącznie z filiami)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
Powiat goleniowski	3	4	4	1	1	1	279	334	334
Powiat kołobrzeski	7	7	7	4	4	4	292	293	293
Powiat stargardzki	4	4	4	1	1	1	282	216	214

*Do placówek stacjonarnej pomocy społecznej oprócz domów pomocy społecznej GUS zalicza: rodzinne domy pomocy, placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej. środowiskowe domy samopomocy lub inne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, noclegownie, schroniska dla bezdomnych

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 13 **Placówki socjalizacyjne (liczba obiektów i miejsc), 2015-2017***

Nazwa	placówki socjalizacyjne								
	placówki ogółem			miejsca ogółem			wychowankowie ogółem		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ZACHODNIOPOMORSKIE	32	24	20	570	441	340	560	408	305
Powiat goleniowski	5	5	5	62	62	62	64	59	53
Powiat sławieński	3	3	1	84	88	60	84	51	55

*brak danych dla powiatów kołobrzeskiego i stargardzkiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 14 **Liczba wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2017**

	ogółem	przyjęci na podstawie orzeczenia sądu	sieroty	półsieroty	małoletnie matki
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Placówki Socjalizacyjne					
ZACHODNIOPOMORSKIE	305	242	10	41	3
Placówki interwencyjne					
ZACHODNIOPOMORSKIE	32	32	0	1	0
Placówki łączące zadania					
ZACHODNIOPOMORSKIE	371	370	12	77	0
Placówki rodzinne					
ZACHODNIOPOMORSKIE	101	101	4	21	0
Placówki specjalistyczno-terapeutyczne					
ZACHODNIOPOMORSKIE	53	45	0	6	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 15 **Pomoc przyznana rodzinie ze względu na przyczynę udzielenia pomocy (liczba wydanych decyzji), 2014-2016**

Nazwa	ubóstwo			bezdomność			potrzeba ochrony macierzyństwa			bezrobocie			niepełnosprawność		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
ZACHODNIOPOMORSKIE	37 685	35 596	32 778	2 988	2 930	2 807	5 561	5 564	4 840	34 940	31 362	26 783	20 200	19 405	18 655
Powiat goleniowski	1 426	1 270	1 089	86	87	91	301	295	249	1 280	1 090	859	1 112	1 061	1 009
Powiat kołobrzeski	1 156	1 053	966	95	95	90	220	210	173	1 032	900	708	835	776	789
Powiat sławieński	1 273	1 135	1 085	68	70	161	361	345	162	1 419	1 224	724	805	794	690
Powiat stargardzki	3 083	2 888	1 034	249	247	59	339	367	128	2 467	2 177	858	1 778	1 611	520

Nazwa	długotrwała lub ciężka choroba			bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego			przemoc w rodzinie			Inne		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
ZACHODNIOPOMORSKIE	21 160	20 844	20 970	10 771	9 220	7 645	697	678	587	7 145	6 807	6 160
Powiat goleniowski	909	911	860	765	652	502	54	62	47	392	371	302
Powiat kołobrzeski	1 018	1 025	962	558	418	298	38	32	37	375	359	350
Powiat sławieński	760	722	769	595	414	489	33	22	15	200	196	255
Powiat stargardzki	2 065	1 994	575	978	880	232	26	40	13	370	368	176

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Dane z tabeli 15 prezentują skalę faktycznie udzielonej pomocy społecznej w analizowanych powiatach i - dla szerszego kontekstu - całym województwie zachodniopomorskim. W powyższych danych zwraca uwagę przede wszystkim gwałtowny spadek, który dokonał się pomiędzy 2015 a 2016 rokiem w powiecie stargardzkim. Liczba decyzji o udzieleniu pomocy społecznej w 2016 roku była tam o 66% niższa w porównaniu z rokiem 2015, podczas gdy na pozostałych obszarach spadki sięgały od 8,5% w całym województwie do 13,7% w powiecie goleniowskim. Niestety nie są jeszcze dostępne dane za 2017 rok, pozwalające lepiej zrozumieć sytuację w powiecie stargardzkim.

Tabela 16 **Liczba rodzinnych domów dziecka i dzieci w nich przebywających, 2015-2017**

Nazwa	ogółem			dzieci ogółem		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ZACHODNIOPOMORSKIE	44	54	57	320	360	409
Powiat goleniowski	8	8	8	50	48	49
Powiat kołobrzeski	0	0	1	0	0	7
Powiat stargardzki	2	2	3	12	9	19

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 17 **Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających, 2015-2017**

Nazwa	rodzin ogółem			dzieci ogółem		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ZACHODNIOPOMORSKIE	2 386	2 444	2 425	3 408	3 483	3 382
Powiat goleniowski	146	151	158	198	206	214
Powiat kołobrzeski	107	112	110	146	149	144
Powiat sławieński	81	88	85	122	131	118
Powiat stargardzki	177	192	184	245	264	252

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny

Tabela 18 **Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w roku 2017 (zł)**

Nazwa	gminy łącznie z miastami na prawach powiatu	gminy bez miast na prawach powiatu
ZACHODNIOPOMORSKIE	39 664 528,29	26 557 371,49
Powiat goleniowski	1 398 617,73	1 398 617,73
Powiat kołobrzeski	4 035 600,80	4 035 600,80
Powiat sławieński	1 635 629,87	1 635 629,87
Powiat stargardzki	2 233 014,81	2 233 014,81

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

INFRASTRUKTURA

Tabela 19 **Tabor komunikacji miejskiej przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, 2017**

Nazwa	autobusy		tramwaje	
	sztuki	liczba miejsc pasażerskich	sztuki	liczba miejsc pasażerskich
ZACHODNIOPOMORSKIE	411	46 960	30	6 320

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I BARIER NAPOTYKANYCH PRZEZ OSOBY ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Niniejszy rozdział stanowi analizę każdego z powiatów: goleniowskiego, kołobrzeskiego, sławieńskiego i stargardzkiego pod kątem występowania problemów i barier, jakie mogą napotykać osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Dla każdego z powiatów wymienione zostały problemy społeczne oraz rozwiązania, jakie w momencie przygotowywania raportu, były dostępne lub zostały zaplanowane do wdrożenia. Opracowanie zostało przygotowane na podstawie analizy strategii rozwiązywania problemów społecznych w poszczególnych powiatach. W przypadku braku opracowania takiej strategii na poziomie powiatu lub jej zbyt dużej ogólności, zgodnie z zasadą należytej staranności, wykorzystano dokumentację opracowaną przez gminy. W tym miejscu autorzy raportu skoncentrowali się na zaprezentowaniu rozwiązań problemów społecznych opracowanych przez podmioty publiczne. Pełen katalog podmiotów, z których pomocy można skorzystać oraz szczegółowe informacje o zakresie pomocy, można znaleźć w bazie przygotowanej na potrzeby portalu "*Internetowa Akademia Rodziny*".

POWIAT GOLENIOWSKI

Powiat goleniowski ma 82 567 mieszkańców, z czego 50,6% to kobiety, a 49,4% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 6,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,3 lat i porównywalny do średniego wieku mieszkańców Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu goleniowskiego w 2050 roku wynosi 80 453, z czego 40 335 to kobiety, a 40 118 mężczyźni.

Powiat goleniowski ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 67. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,81 na 1000 mieszkańców powiatu goleniowskiego. W 2017 roku urodziło się 846 dzieci, w tym 48,8% dziewczynek i 51,2% chłopców.

W 2016 roku 49,6% zgonów w powiecie goleniowskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 28,2% zgonów były nowotwory, a 4,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu goleniowskiego przypada 9.51 zgonów

62,4% mieszkańców powiatu goleniowskiego jest w wieku produkcyjnym, 18,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 1 **Piramida wieku mieszkańców powiatu goleniowskiego, 2017**

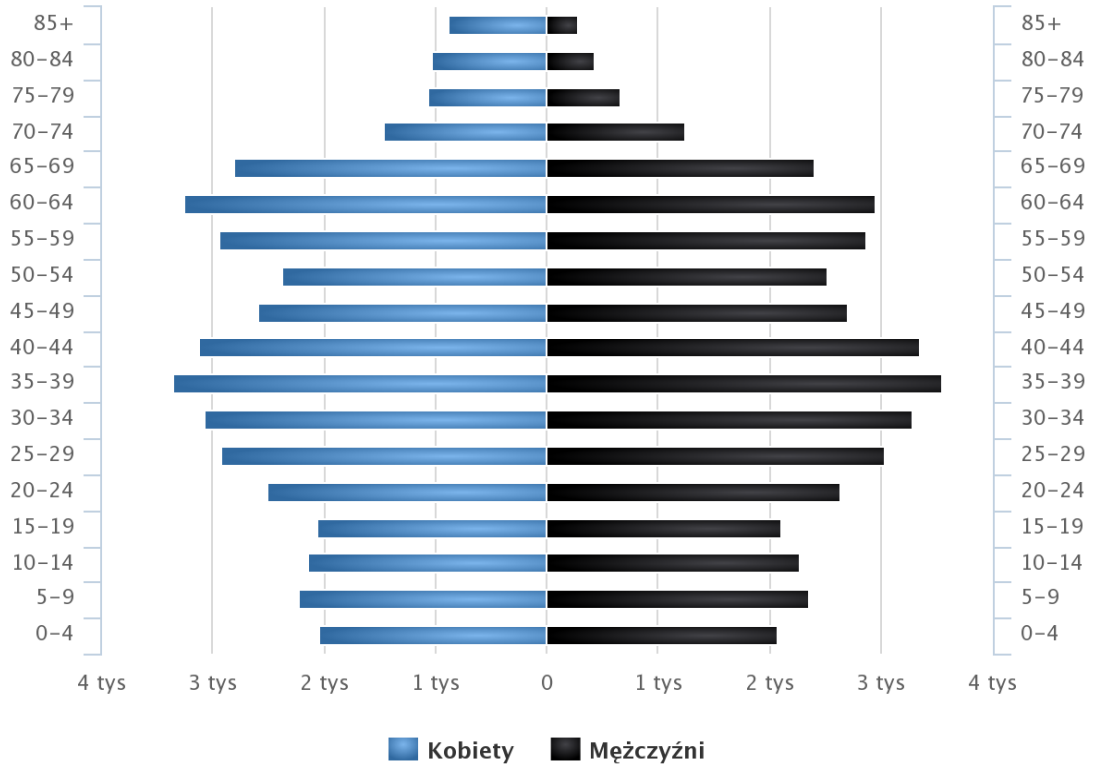

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, polskawliczbach.pl

PRZEMOC W RODZINIE

“Przemoc w rodzinie stanowi jedną z istotniejszych kwestii społecznych. Jest zjawiskiem, które dotyka każdą grupę społeczną. W dużej mierze czynnikiem sprzyjającym przemocy jest alkoholizm i ubóstwo, i głównie w tych rodzinach dochodzi do tzw. przemocy gorącej o gwałtownym przebiegu, z wybuchami agresji, brutalnością”[3].

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie umieszczonych w Powiatowym Programie Przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie goleniowskim na lata 2018 – 2022 wynika, że najczęstszą przyczyną korzystania z Punktu Interwencji Kryzysowej w latach 2014 -2016 roku była przemoc psychiczna i fizyczna. Sprawa dotyczyła łącznie 41 rodzin w 2014 roku, 42 rodzin w 2015 roku oraz 35 w 2016 roku.

W Powiatowym programie zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli Razem Bezpieczniej na lata 2018-2020 zdiagnozowano, że “najczęściej osoby mające związek z przemocą w rodzinie, to osoby **nie posiadające stałego zatrudnienia, zajmujące się pracami dorywczymi, z reguły to rodziny wielodzietne, gdzie ofiara przemocy jest osobą bezrobotną zajmującą się gospodarstwem domowym.** [...] **Większość sprawców przemocy domowej była pod wpływem alkoholu.”**

Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie koordynowane są w oparciu o "Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2017", stanowiący załącznik do uchwały Nr XXII/205/13 Rady Powiatu w Goleniowie z dnia 28 marca 2013 r. Główne założenia Programu to:

1. Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doświadczają.
2. Zmniejszenie stosowania przemocy przez sprawców.
3. Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami współdziałającymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU:

1. Powiat Goleniowski oferuje, co roku możliwość uczestnictwa **w programie korekcyjno-edukacyjnym** dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Warunkiem obligatoryjnym jest uznanie faktu stosowania przemocy w rodzinie przez sprawcę i chęć zmiany. W latach 2014-2016 łącznie program ukończyły 34 osoby. Program realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

[3] Strategia Rozwiązywanie Problemów Społecznych w powiecie Goleniowskim

2. Na terenie powiatu działają **interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie**. Do głównych zadań zespołu należy udzielanie wsparcia i pomocy w ramach procedury niebieskiej karty. Pomoc oraz monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. Z inicjatywy zespołu w latach 2014-2016 wszczęto 544 procedury niebieskiej karty, zrealizowano 321 interwencji domowych dot. zgłoszenia przemocy w rodzinie oraz 5 razy podjęto interwencji z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
3. **Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – Do zadań komisji należy prowadzenie działalności informacyjnej oraz udzielanie wsparcia osobom z problemem alkoholowym, które dodatkowo są sprawcami przemocy w rodzinie. W latach 2014-2016 komisja odnotowała 914 zgłoszeń dotyczących nadużywania alkoholu w tym 23% zgłoszeń dot. osób z problemem alkoholowym, które są sprawcami przemocy w rodzinie.
4. **Komenda Powiatowa Policji w Goleniowie**. Zadaniem komendy jest podejmowanie działań w zakresie interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Policja odpowiada za zakładanie niebieskich kart dla rodzin. W latach 2014-2016 policja odnotowała ponad 7 tysięcy interwencji związanych z przemocą w rodzinie, wszczęto 455 procedur niebieskiej karty.
5. **Prokuratura Rejonowa w Goleniowie.** Zadaniem prokuratury jest wszczęcie postępowanie przygotowawczego tam gdzie zachodzi podejrzenie stosowania przemocy domowej. Zleca ujęcie sprawcy lub zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania. Kieruje do sądu akt oskarżenia lub postanowienie o umorzeniu postępowania. W latach 2014 - 2016 wszczęto 239 postępowań w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 207, z czego 93 osoby zostały skazane z art. 207 k.k.
6. **Kuratorska Służba Sądowa w Goleniowie** – jej zadaniem jest realizacja określonych przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. W latach 2014-2016 objęto w powiecie Goleniowskim 109 osób dorosłych dozorem kuratorskim w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie.

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA

W Powiatowym programie zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli Razem Bezpieczniej na lata 2018-2020 zdiagnozowano, że udział w przestępczość wśród małoletnich najczęściej spowodowana jest przez:

1. brak kontroli rodziców nad dziećmi, spowodowany często wyjazdem jednego z nich za granicę, zmianą szkoły,
2. brak znajomości przepisów prawnych osób małoletnich i niedostosowanie się do przepisów powszechnie obowiązującego prawa,
3. zawieranie ryzykownych znajomości z wykorzystaniem portali społecznościowych (w tym przypadku małoletni często stają się ofiarami).

ROZWIĄZANIA NA TERENIE POWIATU:

1. Działalność profilaktyczna prowadzona przez pracowników ds. patologii i nieletnich na terenach szkół powiatu goleniowskiego, dotycząca: szkodliwości alkoholu, zażywania dopalaczy, zagrożeń związanych z cyberprzestępczością oraz konsekwencji prawnych wynikających z kontaktu z tego typu zjawiskami. W spotkaniach uczestniczą uczniowie szkół podstawowych i średnich.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Z informacji zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Goleniowskiego wynika, że odsetek ludności niepełnosprawnej w ogólnej liczbie ludności Powiatu Goleniowskiego jest znaczny. Osoby niepełnosprawne stanowią 12,4 % wszystkich mieszkańców powiatu. Liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie w 2011 r. wynosiła ponad 10 tysięcy, z czego 4815 stanowili mężczyźni, a 5314 kobiety.

W przytoczonej Strategii wspomina się następujący problem:

1. Niższa aktywność zawodowa, na którą wpływa sprzężenie czynników wewnętrznych (własne ograniczenia) oraz zewnętrznych (nastawienie pracodawców i otoczenia). Przybieranie przez niepełnosprawnych biernej postawy i wycofanie się z życia zawodowego, ze względu na wcześniejsze negatywne doświadczenia w poszukiwaniu pracy.
2. Niższe lub niezgodne z oczekiwaniami rynku pracy kwalifikacje. Powinno zadbać się o tworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych

z uwzględnieniem specyfiki lokalnego rynku pracy, czy organizowanie szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej[4].

3. Ograniczona ilość miejsc pracy spowodowana stereotypami na temat osób niepełnosprawnych i wykonywanych przez nich ról pracowniczych.
4. Ograniczone środki finansowa na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
5. Niewystarczająca baza zakładów opiekuńczo-leczniczych.
6. Niski poziom wykształcenia bezrobotnych osób niepełnosprawnych.
7. Brak mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych.
8. Niewystarczająca liczba podmiotów ekonomii społecznej.
9. Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe i edukacyjne.
10. Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności w Powiecie związana z niespójnym systemem orzekania.
11. Ograniczona dostępność do usług rehabilitacji leczniczej.
12. Słabe zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych.
13. Częste zmiany przepisów dot. osób niepełnosprawnych, skomplikowane procedury, nadmierna biurokracja.
14. Wypalenie zawodowe kadry realizującej zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.
15. Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób niepełnosprawnych.
16. Zmiana struktury społeczeństwa z wyraźnym zwiększeniem się liczby osób starszych, niepełnosprawnych przy równoczesnym wzroście emigracji ludzi młodych oraz spadku liczby urodzin.
17. Brak możliwości swobodnego komunikowania się przez osoby niepełnosprawne.

ROZWIĄZANIA NA TERENIE POWIATU:

1. Projekt “Aktywny samorząd”, finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem programu było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.
2. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych udziela wsparcia w zakresie:
    a. dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
    b. dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

[4] powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2016-2025

c. dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
d. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
e. dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
f. finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
g. udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego,
h. przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
i. finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu,
j. dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej;

3. Na terenie Powiatu Goleniowskiego bezpośrednio lub pośrednio udzielają pomocy osobom niepełnosprawnym takie instytucje i jednostki jak:
   a. Starostwo Powiatowe;
   b. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie;
   c. Powiatowy Urząd Pracy w Goleniowie z filią w Nowogardzie;
   d. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie;
   e. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Goleniowie;
   f. Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna dla Dzieci, Młodzieży i ich Rodzin w Nowogardzie;
   g. Dom Pomocy Społecznej w Nowogardzie;
   h. Środowiskowy Dom Samopomocy w Goleniowie;
   i. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowogardzie;
   j. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nowogardzie;
   k. Zespół Szkół Specjalnych w Goleniowie;
   l. Ośrodek Rehabilitacyjno–Edukacyjno–Wychowawczy w Przybiernowie;
   m. Ośrodek Rehabilitacyjno–Edukacyjno–Wychowawczy w Goleniowie;
   n. Ośrodki Pomocy Społecznej w Goleniowie, Nowogardzie, Maszewie, Stepnicy, Przybiernowie, Osinie.

4. Na terenie powiatu działają również lokalne, regionalne jak i centralne organizacje pozarządowe. Organizacje te najczęściej tworzą same osoby niepełnosprawne i członkowie ich rodzin. Zasięgiem swojego działania zwykle obejmują one jeden rodzaj niepełnosprawności i zrzeszają osoby w ramach jednej grupy chorób[5].
5. Od końca 2018 roku na terenie powiatu rozpoczął działalność Zakład Aktywizacji Zawodowej. Docelowo będzie w nim pracować 115 osób niepełnosprawnych i 35 pracowników bez orzeczenia[6].

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

1. Według danych zawartych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 jednym z problemów jest zmniejszająca się liczba rodzin zastępczych w Powiecie Goleniowskim. Od 2012 roku spadła o 16, liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach również systematycznie maleje i w porównaniu do 2012 roku spadła o 52 dzieci[7].
2. Rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, a także ich wychowankom umożliwiono korzystanie z poradnictwa/wsparcia psychologicznego udzielanego w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Osoby najczęściej trafiają do OIK borykały się m.in.:
    a. z problemami emocjonalnymi,
    b. z trudnościami szkolnymi,
    c. niską motywacją dzieci do nauki,
    d. brakiem wiary we własne możliwości,
    e. problemami w komunikacji z rodziną i innymi osobami,
    f. zachowaniami buntowniczymi w okresie dojrzewania,
    g. zaburzeniami zachowania,
    h. niewystarczającymi kompetencjami wychowawczymi,
    i. zachowań demoralizacyjnych,
    j. autodestrukcyjnych wśród nastolatków (spożywanie alkoholu, palenie papierosów, samookaleczenia czy ucieczki ze szkoły).

[5] POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2016-2025
[6] Podpisali umowy o pracę [Dostęp 3.12.2018] pod adresem http://goleniow.pl/dla-mieszkancow/spoleczenstwo/zaklad-aktywnosci-zawodowej/item/6810-podpisuj%C4%85-umowy-o-prac%C4%99
[7] Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w latach 2018-2020

ROZWIĄZANIA NA TERENIE POWIATU:

1. Pilotażowy projekt „Regionalna Akademia Rodziny". Projekt skierowany do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, małżeństw będących w kryzysie. Ponadto, w ramach Akademii wszyscy mieszkańcy Powiatu Goleniowskiego mieli możliwość skorzystania z profesjonalnej pomocy terapeutycznej, psychologicznej, prawnej, pedagogicznej oraz mediacji.
2. Projekt "Przemocy domowej powiedz nie". Grupami docelowymi projektu były rodziny i osoby dotknięte przemocą w rodzinie – mieszkańcy Powiatu Goleniowskiego, w tym współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych, osoby stosujące przemoc, osoby będące ofiarami przemocy, świadkowie przemocy oraz przedstawiciele służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie: członkowie interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy rodzinie (pedagodzy, kuratorzy sądowi, policjanci, pracownicy socjalni, członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pracownicy służby zdrowia). Projekt został sfinansowany ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach otwartego konkursu ofert na realizację projektów Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie"

UZALEŻNIENIA

Ze względu na brak dokumentów strategicznych na poziomie powiatu dotyczących problemu uzależnienia od alkoholu, diagnozy dokonano na podstawie dokumentów gminnych oraz materiałów prasowych.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Goleniów na 2018 r. na podstawie przytoczonych wyników badań można określić następujące problemy:

1. Duże spożycie alkoholu wśród młodzieży;
2. Rosnąca liczba nowych uzależnień od alkoholu;
3. Duży odsetek śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych;
4. Rosnąca liczba rozpadu rodzin z powodu nadużywania alkoholu (Dane GUS);
5. Duży udział nietrzeźwości wśród przyczyn naruszenia prawa i porządku publicznego;
6. Niewystarczająca profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych;
7. Niska dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

INNE PROBLEMY SPOŁECZNE ZIDENTYFIKOWANE W POWIECIE

1. Brak integracji z imigrantami.
2. Ograniczone środki finansowe na organizację różnorodnych form pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie (warsztaty, grupy wsparcia).
3. Niewystarczające zaspokojenie potrzeb w zakresie pomocy terapeutycznej.
4. Bierna postawa klientów korzystających z usług społecznych, pasywność zachowań.
5. Niski poziom integracji społecznej, wycofanie się mieszkańców z działań społecznych.
6. Negatywne tendencje demograficzne (starzenie się społeczeństwa, spadek liczby urodzeń).
7. Wysokie koszty dla gmin w przypadku umieszczania osób w DPS.
8. Ograniczone środki finansowe na organizację różnorodnych form zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
9. Starzejące się społeczeństwo.
10. Zwiększenie przestępczości wśród dzieci i młodzieży.
11. Ograniczone środki PFRON.
12. Zbyt mała liczba miejsc w placówkach opiekuńczo leczniczych dla osób chorych, samotnych, starszych.
13. Coraz częstszy brak opieki w stosunku do osób starszych przez najbliższych członków rodziny.
14. Dziedziczenie ubóstwa przez korzystających z systemu pomocy społecznej.
15. Niewystarczająca baza zakładów opiekuńczo - leczniczych.
16. Niewystarczające zaspokojenie potrzeb w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
17. Bierna postawa klientów korzystających z usług społecznych, pasywność zachowań.
18. Zbyt mała liczba mieszkań socjalnych oraz kwaterunkowych dla mieszkańców Powiatu spełniających wymogi wynikające z przepisów prawa.
19. Niskie rozpropagowanie programów profilaktycznych w zakresie poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

POWIAT KOŁOBRZESKI

Powiat kołobrzeski ma 79 596 mieszkańców, z czego 52,0% stanowią kobiety, a 48,0% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 6,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu kołobrzeskiego w 2050 roku wynosi 68 750, z czego 35 953 to kobiety, a 32 797 mężczyźni.

Powiat kołobrzeski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -75. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,94 na 1000 mieszkańców powiatu kołobrzeskiego. W 2017 roku urodziło się 726 dzieci, w tym 48,9% dziewczynek i 51,1% chłopców.

W 2016 roku 35,3% zgonów w powiecie kołobrzeskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,9% zgonów były nowotwory, a 5,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu kołobrzeskiego przypada 9.91 zgonów.

61,3% mieszkańców powiatu kołobrzeskiego jest w wieku produkcyjnym, 16,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 2 **Piramida wieku mieszkańców powiatu kołobrzeskiego, 2017**

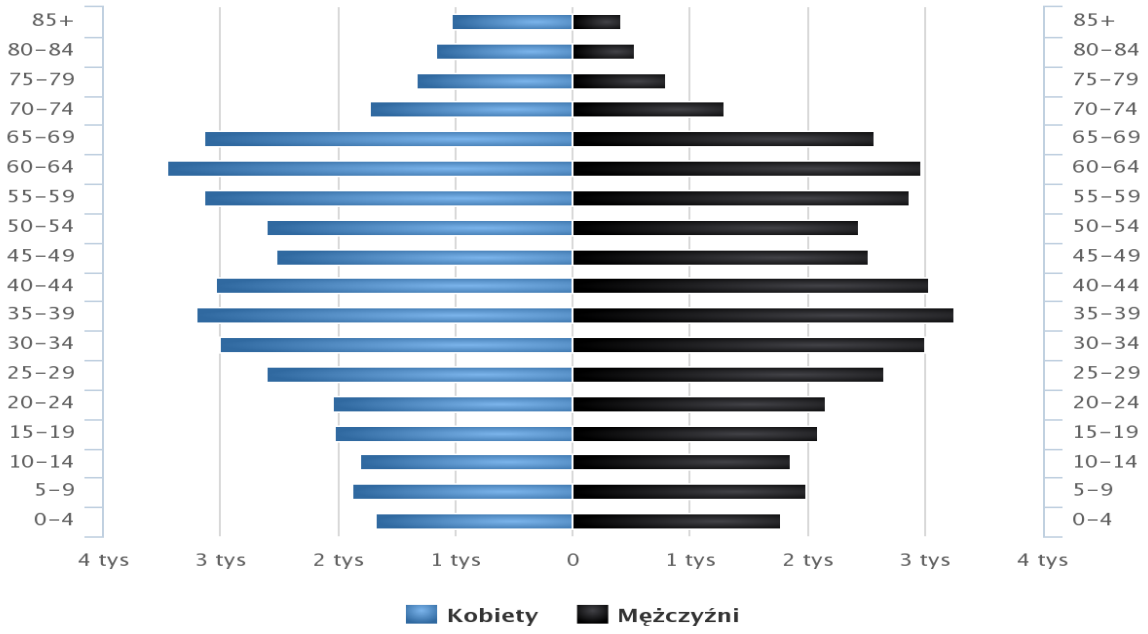

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, polskawliczbach.pl

Ostatnia całościowa strategia rozwoju powiatu kołobrzeskiego obejmowała lata 2008-2015. Niestety nie została opracowana aktualna, dlatego autorzy raportu, dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie powiatu, posłużyli się także dokumentami opracowanymi przez jednostki gminne.

PRZEMOC W RODZINIE

Istnienie problemu przemocy w rodzinie potwierdzają choćby dane dotyczące udzielonej pomocy społecznej ze względu na przemoc w rodzinie. W 2016 roku w powiecie kołobrzeskim zapadło 37 decyzji o udzieleniu takiej pomocy, przy czym przemoc w rodzinie wciąż jest tematem tabuizowanym w Polsce i statystyki nie odzwierciedlają skali problemu. Co więcej, nie każdy akt przemocy w rodzinie kończy się decyzją o udzieleniu pomocy społecznej, choć udzielenia pomocy jako takiej wymaga.

ROZWIĄZANIE PROBLEMU NA TERENIE POWIATU

Na podstawie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg na lata 2017 – 2020" ustalono, że w Gminie działa Lokalny Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego zadania obejmują:

- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Przemocy i Spraw Społecznych (porady radcy prawnego i psychologa klinicznego);
- prowadzenie procedur „Niebieska Karta" przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- udzielanie wsparcia osobom dotkniętym problemem przemocy;
- program „Powiedz NIE Przemocy i Uzależnieniom" realizowany w szkołach kołobrzeskich;
- prowadzenie zakładki „Pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie" na stronie internetowej miasta (www.kolobrzeg.pl) w Biuletynie Informacji Publicznej/sprawy społeczne; uchwalenie 29 października 2014 r. przez Radę Miasta Kołobrzeg uchwały nr LII/655/14 w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Kołobrzeg na lata 2014-2017

Oprócz tego, w grudniu 2017 roku uchwalono Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kołobrzeskim na lata 2017-2022.

- Przygotowanie i realizacja kampanii edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez opracowanie i upowszechnienie materiałów informacyjno-edukacyjnych (m.in. ulotek, plakatów) na temat definicji przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych skutków zapobiegania oraz reagowania na przemoc i instytucjach działających na rzeczy przeciwdziałania przemocy przez Starostwo Powiatowe i PCPR w Kołobrzegu;
- Ogłoszenie konkursu wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych związanych z tematyką przemocy w rodzinie w związku z Międzynarodowym Dniem Bez Przemocy przypadającym na dzień 2 X lub Międzynarodowy Dzień Zapobiegania Przemocy wobec Dzieci;
- Organizacja spotkań z pedagogiem, psychologiem i innymi terapeutami wspierającymi w radzeniu sobie z przemocą przez Starostwo Powiatowe w Kołobrzegu.
- Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie przez PCPR;
- Funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Autorzy Strategii zwracają uwagę na fakt, że w latach 2008-2015 dużą barierę w realizacji zadań w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z przemocą w rodzinie był brak wystarczającej liczby osób gotowych do pracy z ludźmi stosującymi przemoc w swoich rodzinach.

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA

W „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg na lata 2017 – 2020" przemoc i agresja została określona jako jeden z najczęściej występujących problemów w szkole i domu rodzinnym u przebadanych dzieci i młodzieży. Niestety podczas wdrażania strategii nie udało się zrealizować projektów: „Świetlica socjoterapeutyczna, wsparcie dzienne dzieci", „Poradnia wielospecjalistyczna na rzecz rodziny" oraz „Nie jesteś sam – program przeciwdziałania przemocy wśród dzieci".[8]

ROZWIĄZANIA NA TERENIE GMINY:

- Program „Powiedz NIE Przemocy i Uzależnieniom" realizowany w szkołach kołobrzeskich;

[8] Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg na lata 2017 – 2020

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Sytuacja osób niepełnosprawnych w Polsce jest mocno skomplikowana i złożona. Jest też trudna do całościowego przeanalizowania, choćby ze względu na brak kompletnych i aktualnych danych statystycznych. Ostatnie dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku. Wynika z nich, że w powiecie kołobrzeskim mieszkało wówczas 7 495 osób niepełnosprawnych. Zdecydowana większość z nich to osoby w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. To z kolei pokazuje, na jakich zagadnieniach koncentrują się problemy dotyczące niepełnosprawności – to najczęściej problemy chorych dorosłych. Jednocześnie, należy szanować, że aktualnie dane z NSP z 2011 r. są już nieaktualne i dziś osób niepełnosprawnych jest więcej. Podstawę do takich wniosków stanowi Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia (EHIS), zrealizowane przez Główny Urząd Statystyczny, w 2014 r. województwo zachodniopomorskie było trzecim, po woj. lubuskim i łódzkim, regionem w kraju pod względem częstotliwości występowania niepełnosprawności.

Zidentyfikowane problemy osób niepełnosprawnych:

- niedostateczny dostęp w zakresie wczesnej diagnozy i wczesnej rehabilitacji,
- bariery mentalne,
- bariery funkcjonalne w instytucjach państwowych, samorządowych, obiektach edukacyjnych, kultury i innych budynkach i przestrzeni użyteczności publicznej,
- brak mieszkań chronionych z asystentami osobistymi wspierającymi niezależne życie i integrację społeczną osób niepełnosprawnych,
- niewystarczająca ilość środków PFRON na realizację wszystkich zadań z zakresu rehabilitacji społecznej,
- zbyt mała ilość uczestników WTZ przygotowana do przejścia na chroniony lub otwarty rynek pracy,
- zbyt mała ilość ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych i miejsc w ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- zbyt małe wsparcie dla rodzin stale opiekujących się osobami z niepełnosprawnością;
- zbyt mała oferta podmiotów świadczących usługi dziennego pobytu dla osób z niepełnosprawnością,
- brak hospicjum stacjonarnego,
- zbyt mała ilość pracowników ZAZ wychodzących na otwarty rynek pracy,
- zbyt mała ilość Zakładów Pracy Chronionej,
- brak Spółdzielni Pracy osób niepełnosprawnych i mało instytucji sektora ekonomii społecznej,
- małe zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, spowodowane brakiem wiedzy pracodawców, na temat możliwości i korzyści płynących z zatrudniania tych osób,

- zbyt mała wiedza lub chęci wśród osób z niepełnosprawnością dot. możliwości zatrudnienia, zarobkowania spowodowane różnorakimi barierami, także w psychice samych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- zbyt mała oferta edukacyjna dla rodziców dzieci niepełnosprawnych np. „Szkoła dla rodziców dzieci niepełnosprawnych".

ROZWIĄZANIE PROBLEMU NA TERENIE POWIATU

W 2016 roku w powiecie kołobrzeskim wydano 789 decyzji o udzieleniu pomocy społecznej ze względu na występującą niepełnosprawność. Dane te kształtowały się wówczas na podobnym poziomie do lat 2014 i 2015.

- Kluczową rolę we wspieraniu osób niepełnosprawnych odgrywa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, a dokument definiujący zakres pomocy to Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022;
- Na terenie powiatu działają: Zakład Aktywności Zawodowej i dwa Zakłady Pracy Chronionej. ZAZ prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, zatrudnianych jest 48 osób niepełnosprawnych, natomiast w ZPCh pracuje 41 niepełnosprawnych. Oprócz tego na terenie powiatu kołobrzeskiego swoje przedstawicielstwo ma koszaliński ZPCh Unia sp. z o.o. Koszalin;
- W powiecie kołobrzeskim placówki edukacyjne zapewniają dostęp do edukacji 158 uczniom z niepełnosprawnością. Funkcjonują także: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy „Okruszek" i Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy;
- Program „Aktywny Samorząd" zapewnia m. in. finansowanie do szkolnictwa wyższego, z którego w 2016 r. korzystało 12 osób, a 2 z nich studiowały w Kołobrzegu;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kołobrzegu prowadzi przesiewowe badania wzroku w ramach programu „Widzę", słuchu w programie „Słyszę" i badania mowy, które mają pomóc we wczesnej diagnozie problemów zdrowotnych. Poradnia prowadzi także szeroko rozumiane terapie psychologiczne;
- Dom Seniora „Erania" zapewnia miejsce pobytu dla 96 osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych lub w podeszłym wieku;
- Niezależnie od tego, jak dużo inicjatyw wspierających osoby niepełnosprawne jest podejmowanych w projekcie, kluczowym problemem pozostają niewystarczające fundusze. Zwrócono na to uwagę m. in. w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2029.

[9] Uchwała Nr XXX/224/2017 Rady Powiatu w Kołobrzegu z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017-2022

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Na podstawie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Kołobrzeg na lata 2017 – 2020" jako istotny problem społeczny dotykający dzieci i młodzież zidentyfikowano szeroko rozumianą niewystarczającą lub niedopasowaną opiekę nad dziećmi i młodzieżą. Dotyczy to w znacznej mierze zbyt krótkiego czasu poświęcanego dzieciom przez rodziców, braku zapewnienia właściwych, rozwijających form spędzania wolnego czasu, ale też – niekiedy – niedożywienia czy braku przyborów i materiałów szkolnych.

Problemy dotyczące dzieci i młodzież często są nawarstwione i związane z kilkoma obszarami ich funkcjonowania. Skalę występowania negatywnych zjawisk w samej gminie Kołobrzeg pokazuje opracowanie udostępnione w ramach przywoływanej Strategii.

Wszystko to powoduje, że dzieci i młodzież – oprócz wsparcia w zakresie rozwiązywania poszczególnych problemów, powinny mieć także możliwość korzystania ze wsparcia psychologicznego czy też różnych form spędzania czasu wolnego pozwalających na czerpanie z pozytywnych wzorców zachowań.

W przeprowadzonych badaniach kluczowe czynniki wskazane jako wywołujące trudną sytuację dzieci i młodzieży to:

- problemy finansowe rodziców, którzy nie są w stanie zakupić wszystkich materiałów edukacyjnych, czy zabezpieczyć odpoczynku letniego swoich dzieci
- nieudolność rodziców w wypełnianiu ich zadań opiekuńczo-wychowawczych;
- nawarstwiające się problemy rodzin prowadzące do stanów depresyjnych, alkoholizmu, narkomanii, przemocy czy zadłużenia;
- brak autorytetów i osłabienie więzi rodzinnych i społecznych;
- uzależnienie od Internetu, często nieuświadomione;
- brak aktywności fizycznej, nawyku zdrowego odżywiania i dbania o zdrowie.

Co roku około 45 dzieci na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Kołobrzegu jest umieszczane w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. W trakcie 2015 roku Sąd Rejonowy w Kołobrzegu wydał postanowienia o umieszczeniu 34 nowych dzieci w rodzinach zastępczych i 2 przeniesionych z placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. Natomiast w trakcie roku 2016 Sąd Rejonowy w Kołobrzegu wydał postanowienia o umieszczeniu 37 dzieci w rodzinach zastępczych i 7 dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. A w trakcie 2017 roku Sąd Rejonowy w Kołobrzegu wydał postanowienia o umieszczeniu 29 nowych dzieci w rodzinach zastępczych.[10]

[10] „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2018-2020"

ROZWIĄZANIE PROBLEMU NA TERENIE POWIATU

- na terenie powiatu kołobrzeskiego działają placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym: 110 rodzin zastępczych, gdzie w 2016 r. przebywało 144 wychowanków,
- w 2016 roku przyjęto „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2018-2020". Wynika z niego, że około 10 rodzin rocznie przezwycięża kryzys i odzyskuje władzę rodzicielską. W 2015 roku 17 dzieci wróciło do rodziców biologicznych (w tym 4 dzieci z placówek opiekuńczo – wychowawczych). Natomiast w roku 2016 powróciło 22 dzieci (w tym 2 z placówek opiekuńczo – wychowawczych). W 2017 roku 14 dzieci powróciło do rodzin biologicznych (w tym 1 dziecko z placówki opiekuńczo – wychowawczej).

UZALEŻNIENIA

Uzależnienia od alkoholu i narkotyków są - obok przemocy w rodzinie – wymieniane jako najczęstsze problemy społeczne. Wg statystyk GUS w 2017 roku z powodu alkoholizmu rozpadły się – zakończone rozwodem – 23 małżeństwa. Nie ma natomiast precyzyjnych danych, co do tego, ile rodzin i osób tak naprawdę boryka się z problemem uzależnienia.

ROZWIĄZANIE PROBLEMU NA TERENIE POWIATU

- Wg danych GUS, wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w 2017 roku w powiecie kołobrzeskim wyniosły 4 035 600,80 zł;
- W Kołobrzegu działa Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kołobrzegu;
- Poradnia Uzależnień w Regionalnym Szpitalu w Kołobrzegu;
- Punkt Konsultacyjny Przeciwdziałania Przemocy i Spraw Społecznych;
- Na terenie powiatu działają także organizacje pozarządowe wspierające osoby uzależnione i ich terapię.

BEZROBOCIE

Ubóstwo i bezrobocie to najsilniej ze sobą skojarzone i bardzo powszechne w społeczeństwie problemy. Wg statystyk GUS w 2016 roku wydano 966 decyzji o udzieleniu pomocy społecznej z powodu ubóstwa i 708 z powodu bezrobocia.

Przeciętna stopa bezrobocia rejestrowanego w 2017 roku w województwie zachodniopomorskim plasowała się na poziomie 4,7%, co odzwierciedla dobrą sytuację na ogólnopolskim rynku pracy. Fakt korzystania z pomocy społecznej może dotyczyć raczej osób niegotowych do podjęcia pracy z różnych względów aniżeli osób, dla których pracy brakuje. Problem ubóstwa z kolei bardzo często skorelowany jest z sytuacjami patologicznymi w rodzinach, których efektem jest właśnie obniżenie się poziomu życia rodziny. Powoduje to, że na zagadnienie ubóstwa i rozwiązywanie problemu w społeczeństwie nie można patrzeć w oderwaniu od całości problemów, z którymi zmaga się społeczność.

ROZWIĄZANIE PROBLEMU:

Problem ubóstwa i bezrobocie jako jedne z najpoważniejszych i najintensywniej wywołujących ryzyko wykluczenia społecznego są też tymi, dla których adresowanych jest najwięcej programów pomocowych, zarówno na poziomie powiatowym jak i wojewódzkim. Dodatkowo trzeba zwrócić uwagę na fakt, że wiele z form wsparcia, jakie są dostępne, to realizowane na poziomie lokalnym programy ogólnopolskie lub finansowane ze środków unijnych Regionalne Programy Operacyjne.

ROSNĄCY ODSETEK OSÓB STARSZYCH

W obliczu starzejącego się społeczeństwa coraz większym wyzwaniem w walce z wykluczeniem społecznym jest dbanie o najstarszych mieszkańców i ich potrzeby. Zadanie tym trudniejsze, że ich potrzeby i problemy są mocno zróżnicowane, ale też złożone, gdyż dotyczą wielu różnych, a niekiedy wszystkich obszarów życia.

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU:

- Starostwo realizuje projekt Koperta Życia. Projekt skierowany do seniorów: każdy może odebrać bezpłatną "kopertę życia", w której umieszcza się niezbędne informacje dotyczące stanu zdrowia i wymaganego leczenia tak, aby w razie konieczności interwencji ratownicy mogli szybko uzyskać informacje na temat pacjenta;
- MOPS w Kołobrzegu prowadzi Kołobrzeski Dzienny Dom Pomocy dla Seniorów i Klub Seniora dla mieszkańców Kołobrzegu, kobiet i mężczyzn nieaktywnych zawodowo w wieku 60 i więcej lat, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, szczególnie dla osób, które ze względu na swoją sytuację zdrowotną i rodzinną wymagają wsparcia w zakresie integracji i włączenia społecznego.

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE GMINY:

- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej - Ośrodki zapewniają wsparcie dla rodzin w postaci asystenta rodziny i rodziny wspierającej, wsparcie dla osób starszych w postaci prowadzenia Klubu Seniora "Pod Aniołami";
- GOPS w Kołobrzegu - Prowadzi Klub Seniora "Młodzi duchem", którego zadaniem jest aktywizacja seniorów, organizacja im rozrywki i czasu wolnego w postaci, m.in: Seniorady, zawodów sportowych, wyjść i spotkań;
- OPS w Siemyślu prowadzi Klub Seniora "Złota Jesień", którego zadaniem jest rozwinięcie i wzmocnienie aktywności życiowej seniorów.

Wybrane problemy społeczne poruszone na łamach prasy on-line:

Centrum Zdrowia Psychicznego. Pacjenci zostaną na lodzie?
Psychiatra daleko od domu - zbyt mało ośrodków leczących
Autobus nie zdał egzaminu - zbyt mała ilość taboru miejskiego do transportu niepełnosprawnych
Ułatwienie dla niepełnosprawnych? - utrudnienia w parkowaniu dla niepełnosprawnych
Stacja Kołobrzeg do remontu -brak podjazdów dla niepełnosprawnych na dworcu w Kołobrzegu
Nie likwidują „Słoneczka", wręcz przeciwnie - trudności z remontem oddziałów
2014 Kładka jak ch... dupa i betonu kupa - niedziałające windy dla niepełnosprawnych w nowym budynku kładki
Windy to szmelc - strażacy na pomoc - niedziałające windy m.in. dla niepełnosprawnych i wózków nad przejazdem kolejowym
Mały nożownik ze Szkoły Nr 5? - powtarzające się akty przemocy w kołobrzeskich szkołach i problem instytucjonalny z ich rozwiązaniem
Nietrzeźwa 16-latka uszkodziła fotoradar - dopalacze + alkohol = wandalizm
Miał być podjazd dla niepełnosprawnych, jest sprawa w sądzie - niedostosowanie obiektów publicznych (GOPS) dla niepełnosprawnych i matek z wózkami
W Kołobrzegu zejście na plażę dla wybranych. Niepełnosprawni na wózkach nie mają szans niedostosowanie obiektów publicznych (plaża dworzec) dla niepełnosprawnych i matek z wózkami
Przemoc w szkole w Sławsku. Rodzice żądają interwencji - powtarzający się problem przemocy w szkole w Sławnie i opieszałość instytucji w rozwiązaniu problemu
Zatrucie dopalaczami w Trzebiatowie. W szpitalu jest kilkanaście osób. Stan niektórych jest bardzo ciężki

POWIAT SŁAWIEŃSKI

Powiat sławieński zamieszkuje 56 764 mieszkańców, z czego 50,9% to kobiety, a 49,1% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców spadła o 1,9%. Średni wiek mieszkańców to 40,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu sławieńskiego w 2050 roku wynosi 48 110, z czego 24 434 to kobiety, a 23 676 mężczyźni.

Powiat sławieński ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -18. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,32 na 1000 mieszkańców powiatu sławieńskiego. W 2017 roku urodziło się 556 dzieci, w tym 50,9% dziewczynek i 49,1% chłopców.

W 2016 roku 44,1% zgonów w powiecie sławieńskim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 30,4% zgonów były nowotwory, a 4,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu sławieńskiego przypada 9.91 zgonów.

62,1% mieszkańców powiatu sławieńskiego jest w wieku produkcyjnym, 18,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 3 **Piramida wieku mieszkańców powiatu sławieńskiego, 2017**

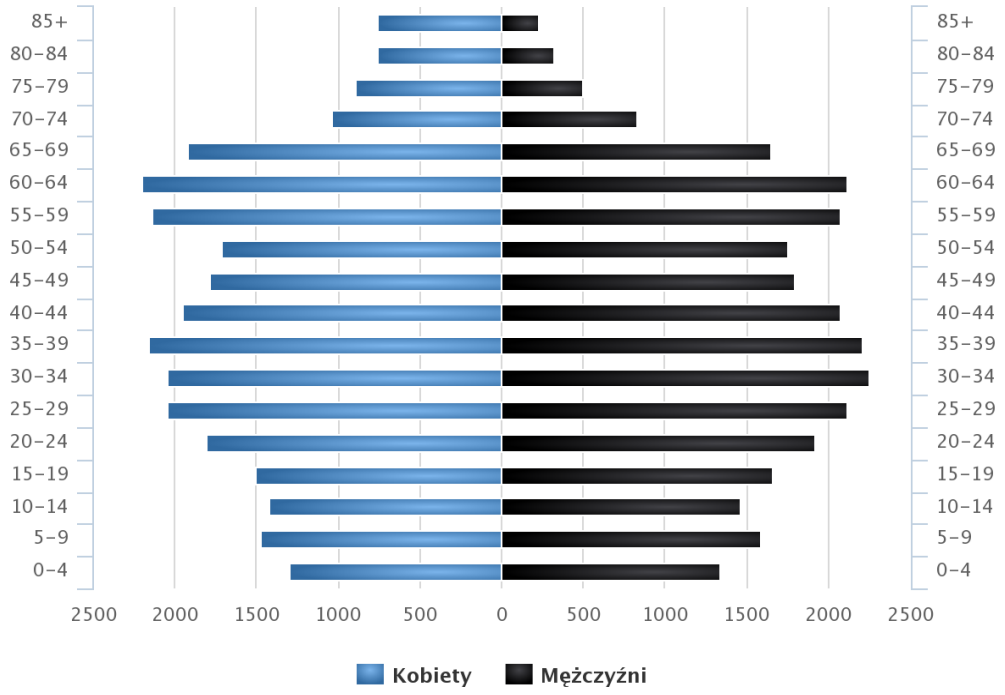

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, polskawliczbach.pl

PROBLEMY SPOŁECZNE ZDEFINIOWANE W STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO NA LATA 2016-2023:

1. słaba infrastruktura socjalna:
    a. brak domu pomocy społecznej,
    b. brak noclegowni dla bezdomnych,
    c. brak dziennych klubów spotkań dla osób starszych,
    d. brak ośrodka interwencji kryzysowej,
    e. brak poradni rodzinnej,
    f. brak centrum terapeutycznego dla młodzieży,
2. brak egzekwowania zasad uczciwej pracy i płacy,
3. brak kontroli pracodawców,
4. brak nadzoru nad firmami notorycznie zgłaszającymi wolne miejsca pracy,
5. wyrejestrowywanie osób bezrobotnych z Urzędu Pracy przy długotrwałej chorobie,
6. słaba komunikacja lokalna,
7. brak opieki nad dziećmi, zwłaszcza na terenach wiejskich, dla osób chcących powrócić do pracy,
8. redukcja etatów w policji,
9. zbyt duże obciążenie różnorodnymi zadaniami pracowników socjalnych i Ośrodków Pomocy Społecznej,
10. brak lokali socjalnych,
11. brak grup samopomocowych w lokalnej społeczności, np. przy asystentach rodzinnych, izolacja społeczna i stygmatyzowanie rodzin z problemem przemocy czy bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
12. mała aktywność społeczna lokalnych liderów,
13. zbyt mało zadań zlecanych jest organizacjom pozarządowym,
14. brak schronisk dla bezdomnych na terenie powiatu,
15. duże zagrożenie bezdomnością wśród rodzin ubogich, ponieważ zamieszkiwane przez nich lokale są w złym stanie technicznym,
16. brak pogotowia rodzinnego na terenie powiatu,
17. brak procedur pomocy opisujących odpowiedzialność i rolę poszczególnych instytucji
18. zbyt małe środki na rozwój sportu i kultury,
19. system szkolnictwa zawodowego słabo dostosowany do potrzeb lokalnego rynku pracy,
20. brak oddziału geriatrycznego i lekarzy wyspecjalizowanych w problemach osób starszych,

21. zbyt wąski wachlarz narzędzi zapewniających opiekę osobom starszym,
22. nieskuteczne przepisy w przypadku sprawców i osób uzależnionych,
23. ucieczka osób młodych poza granice powiatu i kraju,
24. „moda" wśród młodzieży na samookaleczenia, narkotyki, alkohol, papierosy, filmiki, dopalacze,
25. wzrost przestępczości i zjawisk patologicznych wśród młodzieży
26. niska świadomość społeczna odnośnie ekonomii społecznej,
27. roszczeniowa postawa mieszkańców regionu,
28. brak zaangażowania w inicjatywy społeczne,
29. brak izby wytrzeźwień,
30. podczas interwencji domowej cała uwaga i oddziaływania skupiają się na sprawcy, z ofiarą nikt nie pracuje, brak możliwości zapewnienia lokali mieszkalnych dla ofiar,
31. brak współpracy szpitala powiatowego z policją.

PRZEMOC W RODZINIE

Według danych Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy społecznej w latach 2012-2014 problem przemocy w rodzinie dotyczył 684 osób, w tym ponad 140 dzieci[11]. Problem przemocy jest zjawiskiem narastającym. Niepokojący jest fakt, że tak dużo dzieci doświadcza przemocy. Na podstawie Raportu z badań przeprowadzonych wśród uczniów i nauczycieli szkół z terenu Powiatu Sławieńskiego, Sławno, 28 listopada 2013 r wynika między innymi, że na dziesięcioro przebadanych uczniów aż ośmioro doświadcza przemocy domowej. Co trzeci badany uczeń jest świadkiem przemocy pomiędzy swoimi rodzicami.

Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie koordynowane są w oparciu o "Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie sławieńskim na lata 2018-2023", stanowiący załącznik do uchwały Nr XXXV/V/253/18 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 16 lutego 2018 r.

Główne założenia Programu to:

1. Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
2. Podejmowanie kompleksowych działań nakierowanych na ochronę ofiar przemocy;
3. Podejmowanie działań edukacji osób stosujących przemoc oraz korygowanie agresywnych postaw i zachowań;

[11] Na podstawie danych z Tabeli nr 16 w Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie Sławieńskim

4. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie zwiększenie świadomości społecznej wobec zjawiska przemocy.

Problemy:

1. Niski poziom wiedzy Nauczycieli na temat procedury Niebieskich Kart.
2. Wśród nauczycieli jest niska rozpoznawalność problemu przemocy w rodzinach uczniów, wg danych z Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018 - 2020, co piąte badane dziecko jest ofiarą przemocy w rodzinie.
3. Dzieci i młodzież doświadczająca przemocy w rodzinie o swoich problemach częściej informuje rówieśników, niż inne osoby dorosłe.
4. Z badań przeprowadzonych w 2013r. przez Powiatowa Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Sławnie wynika, że na dziesięcioro przebadanych uczniów aż ośmioro doświadcza przemocy domowej. Najczęstszą formą przemocy fizycznej jest klaps. Im starsze dziecko, tym opiekunowie częściej stosują wobec swoich dzieci bardziej okrutne formy przemocy fizycznej: bicie, szarpania, nie wpuszczanie do domu. Co trzeci badany uczeń jest świadkiem przemocy pomiędzy swoimi rodzicami.

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU:

1. Powiat Sławieński oferuje co roku możliwość uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Warunkiem obligatoryjnym jest uznanie faktu stosowania przemocy w rodzinie przez sprawcę i chęć zmiany. W latach 2014-2016 łącznie program ukończyły 32 osoby, ukończyły go 17 osób.. Program realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2. Na terenie powiatu działają interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do głównych zadań zespołu należy udzielanie wsparcia i pomocy w ramach procedury niebieskiej karty. W sumie w latach 2014-2016 wszczęto 325 procedur niebieskiej karty.
3. **Ośrodki Pomocy Społecznej** - na terenie powiatu działa sześć takich ośrodków:
    a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie,
    b. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie,
    c. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie,
    d. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie,
    e. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie,
    f. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie.

4. **Policja i Prokuratura**. Zadaniem policji jest podejmowanie działań w zakresie interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Policja odpowiada za zakładanie niebieskich kart dla rodzin. Zadaniem prokuratury jest wszczęcie postępowanie przygotowawczego tam gdzie zachodzi podejrzenie stosowania przemocy domowej. Zleca ujęcie sprawcy lub zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci np. dozoru policyjnego lub wystąpić do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania.
5. **Placówki opiekuńczo – wychowawcze.** Placówki zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie. Realizują zadania przewidziane dla placówek interwencyjnych i placówek socjalizacyjnych. Na terenie powiatu funkcjonuje:
    a. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Sławnie,
    b. Dom Dziecka w Darłowie.
6. **Sąd Rodzinny -** Zgodnie z ustawą o ustroju sądów powszechnych sąd rodzinny jest właściwy do rozpoznawania spraw z zakresu: prawa rodzinnego i opiekuńczego; postępowania w sprawach nieletnich; postępowania w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu.
7. **Lekarze pierwszego kontaktu i placówki służby zdrowia -** U lekarza pierwszego kontaktu oraz w placówkach służby zdrowia można uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach, poprosić o pomoc lekarską, spytać o adresy specjalistycznych poradni lekarskich.
8. Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Sławnie.
9. Powiatowa Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna w Sławnie oraz Filia w Darłowie.
10. Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na terenie powiatu sławieńskiego przy miejskich i gminnych urzędach funkcjonują cztery Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: w Sławnie, Darłowie, Postominie i Malechowie.
11. Szkoły i przedszkola - Do zadań szkół i przedszkoli należy profilaktyka i edukacja dzieci w zakresie przeciwdziałania przemocy. Prowadzone są spotkania, warsztaty, pogadanki, przedstawienia profilaktyczne, lekcje wychowawcze oraz kampanie.
12. Kościoły i inne związki wyznaniowe - Na terenie powiatu sławieńskiego działa 20 parafii rzymskokatolickich, 1 parafia kościoła polskokatolickiego i 2 zbory Świadków Jehowy. Kościoły i związki wyznaniowe we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie przekazują ulotki dotyczące edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród parafian i wyznawców.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

- stygmatyzowanie rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne;
- przypisywanie zachowań osób niepełnosprawnych rodzinom jako błędów wychowawczych;
- brak Zakładu Aktywności Zawodowej, spółdzielni socjalnych,
- brak skutecznej polityki zatrudnieniowej dla osób niepełnosprawnych;
- obawy pracodawców przed zatrudnieniem osób niepełnosprawnych;
- trudna sytuacja finansowa osób niepełnosprawnych barierą w dostępie do bazy rehabilitacyjnej;
- słaba dostępność komunikacyjna do miasta powiatowego mieszkańców obszarów wiejskich;
- duże popegeerowskie obszary wiejskie ze społecznością nieprzyzwyczajoną do aktywności i gospodarności;
- mentalność społeczeństwa, osoby niepełnosprawne na marginesie życia społecznego,
- brak zniesienia barier architektonicznych w urzędach, przychodniach, szpitalach,
- brak mieszkań socjalnych;
- słaba dostępność refundowanej rehabilitacji w Darłowie;
- ograniczona wysokość środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- ograniczony dostęp do medycznych usług specjalistycznych;
- brak wystarczających środków na realizację zadań;
- niski poziom wykształcenia Osób Niepełnosprawnych,
- wzrost liczby osób niepełnosprawnych w młodym wieku (16-25lat), z chorobami narządu ruchu i neurologicznymi,
- niska świadomość społeczeństwa dotycząca niepełnosprawności;
- niewystarczające środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań ustawowych;
- mała aktywność społeczna i zawodowa samych osób niepełnosprawnych spowodowana różnorakimi barierami;
- bariery architektoniczne w dostępie do urzędów i obiektów użyteczności publicznej,
- bariery komunikacyjne;
- utrudniony dostęp do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym, publicznym, kulturalnym, sportowym odpowiednio do zainteresowań i potrzeb;
- niedostateczne działania w zakresie wczesnej diagnozy i wczesnej rehabilitacji, (brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, brak procedur pomocy angażujących wszystkie instytucje do tego wyznaczone, utrudniony dostęp do specjalistów);
- niedostateczna edukacja;
- brak zakładu aktywności zawodowej, przygotowującego osoby niepełnosprawne do zatrudnienia na otwartym rynku pracy;

- brak Centrum Integracji Społecznej (CIS) mającego na celu prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in. nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia;
- małe zatrudnienie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, spowodowane brakiem wiedzy pracodawców, na temat możliwości i korzyści płynących z zatrudnienia tych osób.

ROZWIĄZANIA NA TERENIE POWIATU:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Sławnie dysponuje środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych oraz realizuje programy aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych z powiatu sławieńskiego.
2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Marii Grzegorzewskiej w Sławnie z internatem zapewnia wychowankom poziom przygotowania ogólnego, zawodowego i społecznego, aby byli zdolni do samodzielnej egzystencji w rodzinie, środowisku i społeczeństwie, w którym przyjdzie im żyć jako osobom dorosłym. Zadanie to jest realizowane zgodnie z zasadami współczesnej pedagogiki specjalnej przy wykorzystaniu metod dostosowanych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności wychowanków.
3. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sławnie z filią w Darłowie - placówka oświatowa, której głównym celem jest udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej w tym logopedycznej, pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, a także udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Podstawowa opieka psychologiczno-pedagogiczna obejmuje dzieci zamieszkujące na terenie miasta i gminy Sławno i Darłowo oraz uczniów szkół działających w tym rejonie (do 19 roku życia).
4. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Sławnie. Zespół swoim zasięgiem obejmuje powiat sławieński. Do głównych zadań Zespołu należy: wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności dla osób, które nie ukończyły 16. roku życia, wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia, wydawanie orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień dla osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy na podstawie orzeczeń innych organów, wydawanie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność i stopień niepełnosprawności oraz kart parkingowych, na podstawie ważnych orzeczeń wydawanych przez Zespół.
5. Ośrodki Pomocy Społecznej. Pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom świadczona jest przez następujące ośrodki pomocy społecznej:
    a. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Sławnie,

b. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie,
c. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie,
d. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Darłowie,
e. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malechowie,
f. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Postominie.

6. Środowiskowy Dom Samopomocy w Sławnie. Celem działalności Domu jest organizowanie oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami społecznymi, przeciwdziałanie izolacji społecznej poprzez utrzymywanie osób z zaburzeniami psychicznymi w ich naturalnym środowisku oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych – integracja społeczna ze środowiskiem lokalnym – 30 miejsc.
7. Warsztat Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II w Sławnie, prowadzony przez Stowarzyszenie „AKSON" w Sławnie, stwarzający osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia zatrudnienia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztat przeznaczony jest dla 35 osób niepełnosprawnych z powiatu sławieńskiego, posiadających wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.
8. Ośrodki rehabilitacyjne Na terenie powiatu sławieńskiego funkcjonują ośrodki, w których organizowane są turnusy rehabilitacyjne. Ośrodki zapewniają osobom niepełnosprawnym odpowiednie warunki pobytu, dostosowane do rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników turnusu, oraz bazę do prowadzenia rehabilitacji i realizacji określonego programu turnusu. Zarówno ośrodki jak i organizatorzy turnusów muszą posiadać wpis odpowiednio do rejestru ośrodków i organizatorów prowadzonego przez wojewodę. Aktualny wykaz ośrodków i organizatorów turnusów rehabilitacyjnych dostępny jest na stronie internetowej www.empatia.mpips.gov.pl.
9. Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIE GOSPODARSTWA DOMOWEGO

1. Infrastruktura instytucjonalnej pieczy zastępczej wymaga reorganizacji. Wszystkie miejsca w placówkach są wykorzystane, przebywają w nich dzieci w różnym wieku i po różnych przejściach.
2. Brak jest na terenie powiatu specjalistycznych rodzin zastępczych i pogotowia rodzinnego.
3. Mała liczba asystentów rodziny i zbyt duże obłożenie ich pracą.

4. Brak infrastruktury socjalnej (Domu Pomocy Społecznej, noclegowni, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Poradni Rodzinnej z Centrum Terapeutycznym dla młodzieży).
5. Problemy rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, bytowych itp.
6. Trudności w reorganizacji struktury pieczy instytucjonalnej.

BEZROBOCIE

- Brak możliwości wejścia na rynek pracy dla osób niepełnosprawnych, spowodowane obawami pracodawców przed osobami niepełnosprawnymi, zwłaszcza chorymi psychicznie. Negatywne nastawienie społeczeństwa do zatrudniania osób niepełnosprawnych i jej zachowań.
- Słaby system kontroli osób niepełnosprawnych podczas prac społecznie użytecznych.
- Słaba komunikacja lokalna, problemy z dojazdem do pracy.
- Brak opieki nad dziećmi, zwłaszcza na terenach wiejskich, dla osób chcących powrócić do pracy.
- Mentalność osób bezrobotnych, brak wiary we własne umiejętności.
- Szara strefa, zobowiązania ściągane przez komorników, niechęć do legalnego zatrudnienia.
- Słabe wynagrodzenia i w związku z tym brak motywacji do pracy.
- Niewystarczająca współpraca instytucji kształcących z urzędem pracy.
- Duże popegeerowskie obszary wiejskie z ludnością nieprzyzwyczajoną do aktywności i gospodarności.
- Brak mechanizmów w pomocy społecznej mobilizujących do podjęcia zatrudnienia.
- Brak procedur pomocy angażujących wszystkie instytucje do tego wyznaczone.
- Zbyt wysoki zasiłek jest powodem dla którego wiele kobiet nie decyduje się na podjęcie pracy. Wysokość zasiłku jest porównywalna z wysokością pensji, co nie motywuje do podjęcia zatrudnienia.
- Brak Centrum Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Zakładu Aktywności Zawodowej, spółdzielni socjalnych.
- Niewystarczająca współpraca instytucji kształcących z urzędem pracy.
- Utrwalenie bezrobotnego stylu życia zwłaszcza na obszarach wiejskich.
- Brak motywacji u długotrwale bezrobotnych do podejmowania zatrudnienia.

POWIAT STARGARDZKI

Powiat stargardzki ma 120 091 mieszkańców, z czego 51,0% stanowią kobiety, a 49,0% mężczyźni. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 0,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu stargardzkiego w 2050 roku wynosi 102 775, z czego 51 910 to kobiety, a 50 865 mężczyźni.

Powiat stargardzki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -40. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,33 na 1000 mieszkańców powiatu stargardzkiego. W 2017 roku urodziło się 1 204 dzieci, w tym 50,0% dziewczynek i 50,0% chłopców.

W 2016 roku 44,7% zgonów w powiecie stargardzkim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 29,9% były nowotwory, a 6,4% zgonów wywołanych było chorobami układu oddechowego.

Struktura demograficzna analizowanych powiatów nie odbiega od struktury właściwej demografii kraju.

Rysunek 4 Piramida wieku mieszkańców powiatu stargardzkiego, 2017

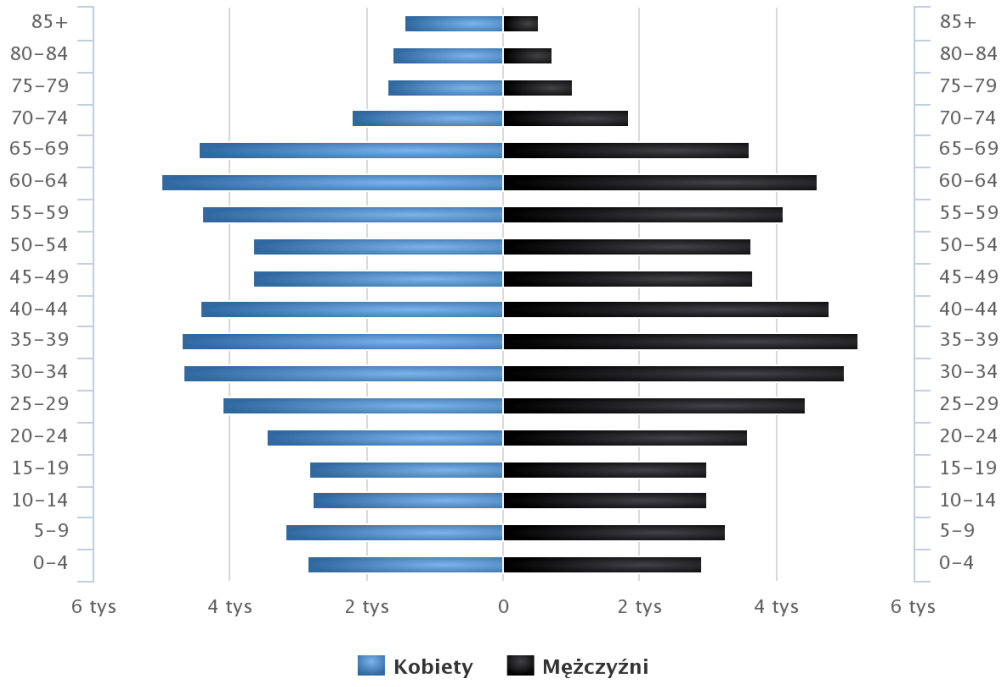

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, polskawliczbach.pl

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie stanowi problem społeczny, który występuje w podstawowej komórce społecznej, jaką jest rodzina. Zjawisko przemocy dotyka osoby, niezależnie od ich wykształcenia, statusu społecznego czy pochodzenia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim 2016 - 2020 wskazuje, że najczęściej pojawiający się problem na terenie powiatu stargardzkiego związany jest z przemocą psychiczną i fizyczną oraz zaniedbaniem.

Obszary problemowe w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- doświadczanie przemocy przez dzieci, osoby niepełnosprawne oraz seniorów,
- zjawisko przemocy w rodzinie jest skorelowane z współwystępowaniem uzależnień od substancji psychoaktywnych wśród sprawców przemocy,
- ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego mającego wzmacniać opiekuńcze i wychowawcze kompetencje oraz właściwe wzorce zachowań wśród rodzin zagrożonych przemocą,
- niewystarczający poziom wrażliwości i świadomości społecznej na akty przemocy,
- funkcjonowanie osób doznających przemocy, w tym uwzględnienie psychologicznych mechanizmów przemocy m.in. syndrom sztokholmski, zespół stresu pourazowego PTSD, proces wiktymizacji,
- niewielki odsetek osób stosujących przemoc w rodzinie zobowiązanych sądownie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- niewystarczający poziom współpracy interdyscyplinarnej w zakresie interwencji kryzysowej,
- ograniczone zaangażowanie placówek oświatowych w interwencję w przypadku dzieci i młodzieży,
- zbyt słabo rozwinięty system poradnictwa specjalistycznego,[12]
- brak reakcji na akty przemocy w rodzinie,
- utrwalający się w społeczeństwie negatywny stereotyp ofiary przemocy,
- niedostateczne nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększenie się poczucia bezkarności wśród sprawców ze względu na wydłużający się tryb postępowania karnego[13].

[12] Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020
[13] Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2017 - 2020.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Dane statystyczne z Głównego Urzędu Statystycznego (tabela nr 15 Pomoc przyznana rodzinie ze względu na przyczynę udzielenia pomocy, 2014-2016) wskazują, że w powiecie stargardzkim drastycznie zmniejszyła się ilość udzielonego wsparcia osobom niepełnosprawnym. Liczba wydanych decyzji o niepełnosprawności drastycznie spadła z 1778 decyzji wydanych w roku 2014, do 520 decyzji w roku 2016. Spadek wydanych decyzji w latach 2014 - 2016 wyniósł aż 70%!

Z informacji zawartych w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie stargardzkim na lata 2019 - 2021 wynika, że liczba osób niepełnosprawnych w powiecie w latach 2015 - 2017 spadła z 2832 orzeczeń wydanych w 2015 roku, do 2037 orzeczeń wydanych w 2017 roku. Do dominujących przyczyn niepełnosprawności w powiecie należą choroby psychiczne, upośledzenie narządu ruchu, choroby układów oddechowego i krążenia lub całościowe zaburzenia rozwojowe. Według wspomnianego wyżej Programu problemy, z którymi borykają się osoby niepełnosprawne w powiecie to:

- brak odpowiedniej infrastruktury mieszkaniowej gmin;
- zbyt niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych;
- występowanie barier w infrastrukturze komunikacyjnej dla osób niepełnosprawnych;
- niewystarczający poziom współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi;
- brak stałego monitoringu względem populacji osób niepełnosprawnych;
- niewystarczający oferta kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych;
- niska świadomość społeczna, związana z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych;
- niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych;
- brak efektywnego systemu zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- niska świadomość pracodawców o możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych[14].

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU

W celu poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim, na lata 2019 - 2021 zaplanowano działania mające na celu integrację społeczną osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie świadomości społecznej związanej z problemem osób niepełnosprawnych, aktywizację zawodową i edukacyjną oraz promocję zawodową osób niepełnosprawnych, rehabilitację społeczną i zdrowotną oraz współpracę i integrację podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne.

W ramach wyznaczonych działań planuje się:

[14] Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2019 - 2021

- organizowanie imprez, wydarzeń i spotkań kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych z lokalną społecznością,
- likwidację barier w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej poprzez wydawanie kart parkingowych dla osób do tego uprawnionych oraz dostosowanie infrastruktury miejskiej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- aktualizację strony i wykazu organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych na stronie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, szkolenie oraz przekwalifikowanie osób niepełnosprawnych,
- promocję zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- refundację kosztów zatrudnienia i doposażenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc w zakresie uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym poprzez dofinansowanie,
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka),
- Projekt "Aktywny samorząd", finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej
- dofinansowanie osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- dofinansowanie usług tłumacza języka migowego,
- wczesne wspomaganie rozwoju dziecka,
- dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prowadzących działalność gospodarczą związaną z działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych[15].

Do jednostek udzielających wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym na terenie Powiatu Stargardzkiego należy:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie,
- Organizacje pozarządowe,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- Powiatowy Urząd Pracy w Stargardzie,

[15] Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Stargardzkim na lata 2019 - 2021

- Gminy Powiatu Stargardzkiego,
- Jednostki Samorządu Terytorialnego,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Stargardzie,
- Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Stargardzie,
- Szkoła Podstawowa Specjalna w Stargardzie.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Dane statystyczne z Głównego Urzędu Statystycznego (tabela nr 15 Pomoc przyznana rodzinie ze względu na przyczynę udzielenia pomocy) wskazują, że w powiecie stargardzkim drastycznie zmniejszyła się ilość udzielonego wsparcia na rzecz potrzeb ochrony macierzyństwa w ostatnich latach. Liczba wydanych decyzji o przyznaniu pomocy na potrzeby ochrony macierzyństwa spadła z 339 decyzji w roku 2014, do 128 w roku 2016. Podobne drastyczne spadki w ilości wydanych decyzji można zaobserwować dla potrzeb ubóstwa, bezdomności, bezrobocia czy niepełnosprawności.

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU:

Na podstawie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2018 - 2020, pomoc i wsparcie w problemie bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oferuje:

1. 6 placówek opiekuńczo wychowawczych:
   - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w nr 1 przy ul. Szymanowskiego 56/31 w Stargardzie;
   - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w nr 2 przy ul. Piłsudskiego 103/1-2-3 w Stargardzie;
   - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w nr 3 przy ul. Mickiewicza 1A/4 w Stargardzie;
   - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w nr 4 przy w Witkowie 24C w Witkowie Drugim;
   - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w nr 5 przy ul. Andersa 14 w Stargardzie;
   - Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza w nr 6 przy ul. Andersa 14 w Stargardzie;
2. oraz:
   - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie;
   - Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej;
   - Placówki Oświatowe;
   - Organizacje pozarządowe;
   - Ośrodki Adopcyjne;
   - Stargardzkie Towarzystwo Budownictwa Społecznego;
   - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;

- Opiekun Usamodzielnienia;
- Starostwo Powiatowe.

3. Powiat stargardzki razem ze Stargardzkim Towarzystwem Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. realizuje program "Na Start" w ramach którego, udziela pomocy wychowankom pieczy zastępczej usamodzielniającym się, w zakresie otrzymania mieszkania docelowego.
4. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2018 - 2020 zakłada dodatkowo wspieranie rozwoju różnych form rodzicielstwa zastępczego, tworzenie systemu rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, tworzenie spójnego systemu wsparcia w ramach procesu usamodzielniania się pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

PROBLEMY PSYCHICZNE

Na podstawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020, w powiecie funkcjonuje niewystarczająca liczba placówek, która zajmuje się leczeniem psychiatrycznym. Problem ten wynika z ograniczonych funduszy oferowanych przez system ochrony zdrowia w Polsce. Obszary problemowe zidentyfikowane na podstawie ww Strategii to:

- ograniczony dostęp do terapii psychologicznych dla osób, które wymagają specjalistycznego wsparcia;
- ograniczony dostęp do psychiatrii dziecięcej;
- brak właściwego systemu kompleksowego wsparcia dla osób zaburzonych psychicznie;
- bierność zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi wynikająca z ograniczeń ze strony pracodawców;
- niewystarczający poziom wiedzy na temat zaburzeń psychicznych wśród lokalnej społeczności;
- rosnący poziom zapotrzebowania na usługi z zakresu poradnictwa psychologicznego;
- ograniczony dostęp do terapii uzależnień;
- niedostatecznie rozbudowany system profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży;
- ograniczony dostęp do terapii rodzin dzieci i młodzieży z problemami uzależnień;
- od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych.

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU:

Ponieważ nie utworzono programu na poziomie powiatu, który regulowałby formy wsparcia dla osób doświadczających problemów psychologicznych i psychiatrycznych, powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020, rekomenduje:

- organizowanie kampanii społecznych, konferencji w celu zwiększania poziomu wiedzy na temat zaburzeń psychicznych oraz poziomu tolerancji i zrozumienia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zwiększanie dostępu do poradnictwa psychologicznego,
- organizowanie spotkań informacyjno-edukacyjnych dotyczących funkcjonowania,
- osób z zaburzeniami psychicznymi przeznaczonych dla pracodawców,
- organizowanie szkoleń dla pracowników pomocy społecznej w zakresie wsparcia i pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, współpraca instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi.

Poza tym, na terenie powiatu stargardzkiego pomocy psychologicznej i psychiatrycznej udziela:

- Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń "Pracownia" w Stargardzie;
- Poradnie zdrowia psychicznego;
- Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska SPZOZ w Stargardzie;
- Wojewódzkie Ośrodek Medycyny Pracy - Zachodniopomorskie Centrum Leczenia i Profilaktyki w Stargardzie.

UZALEŻNIENIA

Jak wyniki ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020 alkoholizm i narkomania są „najczęściej występującymi uzależnieniami i są czynnikami, które doprowadzają do występowania licznych patologii społecznych oraz niosą ze sobą liczne negatywne konsekwencje zdrowotne, psychologiczne i społeczne. Uzależnienia te wywierają destruktywny wpływy na wszystkie dziedziny życia osoby uzależnionej m.in. zaburzają funkcjonowanie rodziny, sprzyjają rozwojowi przemocy w rodzinie, niszczą więzi rodzinne, doprowadzają do obniżenia wydajności zawodowej, co może skutkować utratą pracy oraz problemami finansowymi. Generują problemy z prawem, w skrajnych przypadkach mogą doprowadzić do marginalizacji i wykluczenia społecznego jednostki uzależnionej"[16].

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU

[16] Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020

Odpowiedzialne za profilaktykę i pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych są miejskie i gminne ośrodków pomocy społecznej, w których działają Gminne lub Miejskie Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz instytucje wspierające:

- Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stargardzie;
- Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń "Pracownia" w Stargardzie;
- Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna Stowarzyszenia MONAR w Stargardzie;
- organizacje pozarządowe i ich działalność na terenie powiatu;
- Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie.

Ponieważ nie utworzono programu informującego o rozwiązaniach problemu alkoholowego na poziomie powiatu, przywołuje się rozwiązania problemu na podstawie Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które wspólnie zakładają aktywne działania:

- Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych na rzecz przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dodatkowo, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020, rekomenduje takie działania przyczyniające się do rozwiązania problemu jak:

- intensyfikacja współpracy interdyscyplinarnej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom;
- zwiększanie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących uzależnień, form;
- pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym;
- zwiększanie liczby Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- tworzenie kampanii społecznych, konferencji na temat uzależnień w celu zwiększania świadomości społecznej w tym zakresie;
- zwiększanie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a organizacjami pozarządowymi w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień.

BEZROBOCIE

W powiecie stargardzkim grupa osób długotrwale bezrobotnych stanowi ponad połowę ogółu populacji osób bezrobotnych w 2015 roku – 2 791 osób. W przypadku bezrobocia staje się ten fakt największym problemem. Jest to bowiem grupa, którą najtrudniej zaktywizować, ponosząc przy tym znaczne koszty. W efekcie może to przynieść negatywne konsekwencje w wymiarze ekonomicznym i psychospołecznym w odniesieniu do mieszkańców powiatu stargardzkiego. Wydłużanie się czasu,

kiedy osoba pozostaje bierna zawodowo doprowadzić może do wyuczonej bezradności, rezygnacji z pełnienia ról społecznych i rodzinnych.

Zidentyfikowane obszary problemowe w zakresie bezrobocia:

- duża liczba osób długotrwale bezrobotnych,
- niewłaściwy sposób funkcjonowania społecznego osób bezrobotnych,
- brak motywacji do poszukiwania pracy, rezygnacja z ról społecznych i rodzinnych,
- występowanie patologii społecznych (alkoholizm, narkomania, przestępczość),
- brak bądź niski poziom kwalifikacji zawodowych,
- występowanie zjawiska „wyuczonej bezradności",
- występowanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia,
- nierównomierny rozwój gmin w powiecie, np. pod względem zasobów rynku pracy, infrastruktury,
- brak doświadczenia zawodowego wśród młodszych grup osób bezrobotnych.[17]

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU

Ponieważ nie utworzono programu pomocy i profilaktyki na poziomie powiatu, który ustalałby formy wsparcia dla osób bezrobotnych, w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020, zarekomendowano potrzebne działania, takie jak:

- intensyfikacja współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych,
- aktywizacja pracodawców do zatrudniania osób,
- promowanie działań z zakresu ekonomii społecznej,
- rozwój dostępu do stażów, praktyk i wolontariatu w celu aktywizacji zawodowej osób bez doświadczenia,
- dobór sposobu i kierunków systemu aktywizacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy,
- wykorzystywanie środków Unii Europejskiej do aktywizacji osób bezrobotnych,
- zwiększanie ofert doradztwa zawodowego oraz szkoleń podnoszących kompetencje osób bezrobotnych, dostosowanych do potrzeb rynku pracy,
- rozwój kształcenia ustawicznego w celu aktywizacji osób w wieku 50+,
- zacieśnianie współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi w celu podnoszenia poziomu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

[17] Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 2020

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU

W powiecie stargardzkim realizowany jest Powiatowy Program Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie W Powiecie Stargardzkim na Lata 2014-2016, zgodnie
z którym w powiecie, wsparcie dla osób doświadczających przemocy oferuje:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzony przez centrum Socjalne Caritas w Stargardzie;
- Gminny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Kobiet z Dziećmi;
- Zespoły Interdyscyplinarne w każdej gminie, realizujące pomoc w ramach procedury "Niebieskiej Karty";
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Stargardzkim na lata 2017 - 2020 w latach obowiązujących przewiduje zapewniać działania profilaktyczne i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, profesjonalizację służb i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dodatkowo, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim 2016-2020, rekomenduje:

- intensyfikację działań informacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie,
- rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- organizowanie konferencji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wobec dzieci, osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zwiększanie dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- intensyfikację współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie interwencji kryzysowej,
- organizowanie konferencji edukacyjno-informacyjnych z zakresu interwencji kryzysowej skierowanych do kadry nauczycielskiej,
- rozwijanie systemu poradnictwa specjalistycznego,
- opracowywanie i realizacja programów profilaktycznych przeznaczonych dla dzieci młodzieży dotyczących promocji zachowań wolnych od przemocy oraz zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień,
- organizowanie kampanii społecznych, konferencji upowszechniających wartości rodzinne, właściwe wzorce zachowań, promocję zdrowego stylu życia wolnego od nałogów.

ROSNĄCY ODSETEK OSÓB STARSZYCH

Zidentyfikowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2018 - 2020 obszary problemowe w zakresie aktywizacji seniorów to:

- niewystarczająca liczba miejsc w Domu Pomocy Społecznej w Dolicach, wysoki poziom potrzeb opiekuńczych osób starszych ze względu na ich funkcjonalne ograniczenia i stan zdrowia,
- ograniczony dostęp do świadczeń zdrowotnych, rehabilitacyjnych,
- niski poziom świadomości społecznej dotyczącej funkcjonowania oraz potrzeb osób starszych, stereotypowe postrzeganie seniorów,
- niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla seniorów oraz klubów seniora,
- niska aktywność społeczna osób starszych,
- ograniczenia w dostępie do świadczeń opiekuńczych udzielanych w miejscu zamieszkania.

ROZWIĄZANIA NA POZIOMIE POWIATU

Na terenie Powiatu Stargardzkiego funkcjonują:

- Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Dzienny Dom Seniora - Wigor w Suchaniu,
- Istotnym elementem polityki senioralnej jest aktywność i inicjatywy podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz osób starszych,
- Kluby Seniora prowadzone przez Związki Emerytów i Rencistów.

Ponieważ nie utworzono programu pomocy i profilaktyki na poziomie powiatu, który ustalałby form wsparcia dla osób starszych, w powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2016 - 202, zarekomendowano potrzebne działania, takie jak:

- rozbudowa systemu świadczeń opiekuńczych udzielanych w miejscu zamieszkania, możliwość korzystania z nich w każdej gminie,
- propagowanie zasad promocji zdrowia i higieny życia, poprawa świadczeń rehabilitacyjnych,
- promowanie wolontariatu osób starszych i dla osób starszych oraz grup samopomocowych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu tworzenia miejsc aktywności osób starszych, w tym klubów seniora,

- organizowanie kampanii społecznych oraz imprez kulturalnych, rekreacyjnych,mających na celu edukowanie społeczeństwa w zakresie funkcjonowania seniorów oraz sprzyjających reintegracji międzypokoleniowej,

Problemy społeczne zidentyfikowane na łamach prasy online:

1. Problemy w poruszaniu się po mieście dla osób niepełnosprawnych i starszych https://gs24.pl/stargard-miasto-nieprzyjazne-dla-niepelnosprawnych/ar/5324316
2. 2015 więźniowie zatruci dopalaczami, https://www.gazetaprawna.pl/artykuly/873509,stargard-szczecinski-wiezniowie-na-dopalaczach.html
3. Maj 2017 uczniowie gimnazjum zatruci dopalaczami http://stargard.naszemiasto.pl/artykul/policja-wyjasnia-skad-chlopcy-mieli-substancje-zabronione,4119940,art,t,id,tm.html
4. https://www.fakt.pl/wydarzenia/polska/stargard-szczecinski-skandaliczne-zachowanie-dyrektorki-bursy/0059eqe Znęcanie się nad mieszkańcami bursy
5. Problemy w koegzystencji z Romami. W ostatnich latach wyciszył się temat w głównych mediach, na forach wciąż jest gorący http://info.stargard.pl/forum/index.php?A=4&nr_tematu=19368
6. Lokale komunalne niszczone i zadłużone

WNIOSKI

Niniejszy rozdział raportu prezentuje problemy społeczne występujące w analizowanych powiatach w nieco szerszym kontekście. Autorzy raportu dokonują tutaj po pierwsze kategoryzacji problemów społecznych. Zostały tutaj wyeksponowane zarówno te problemy, które zostały zidentyfikowane w analizie każdego z powiatów dokonanej w poprzednim rozdziale. Na równi z nimi pokazane zostają problemy społeczne, które w analizowanych dokumentach pojawiały się bardzo rzadko lub zgoła wcale, jeśli mówić o poziomie dokumentów strategicznych dla powiatów i gmin. Gdy sięgamy jednak po ogólnopolskie opracowania związane z identyfikowaniem, profilaktyką i rozwiązywaniem problemów społecznych, okazuje się, że tychże jest zdecydowanie więcej, choć niektóre w publicznym dyskursie są rzadziej podejmowane.

Stąd też w poniższym opracowaniu tuż obok problemów społecznych o podłożu socjalno-bytowym, które wymieniane były w dokumentacji dla każdego powiatu, pojawiają się także zagrożenia związane np. z cyberprzestępczością. Ta jako problem społeczny została wprost nazwana i określona tylko w Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu goleniowskiego na lata 2016-2025. Nie sposób jednak podejrzewać, iż cyber-zagrożenia nie dotyczą społeczności pozostałych powiatów.

Zmiany demograficzne, przede wszystkim starzenie się społeczeństwa będzie wzmagać potrzebę wsparcia osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych. W perspektywie długofalowej będzie to rzutować na kształtowanie się polityki w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że spośród wszystkich grup społecznych to seniorzy są tą grupą, do której adresowanych jest najwięcej różnego rodzaju programów społecznych, zarówno profilaktycznych, edukacyjnych jak i doraźnych. Niemniej, kolejne, nowe programy wspierania aktywności seniorów cieszą się dużą popularnością, a liderzy lokalnych społeczności starają się pozyskiwać fundusze na organizowanie tego rodzaju inicjatyw.

Wśród problemów, z którymi borykają się seniorzy, kluczowym są te związane z ich stanem zdrowia i samotnością, zaczynając od problemów w dostępie do terapii i usług medycznych, na radzeniu sobie z zaspokajaniem codziennych potrzeb życiowych kończąc.

Przemoc to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych odnotowywanych w dokumentach strategicznych zarówno na poziomie analizowanych powiatów jak i przynależnych do nich gmin. Daje się jednak zauważyć fakt, że w zdecydowanej większości przemoc jest traktowana jako zjawisko bardzo jednorodne, bez wyodrębniania przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej czy seksualnej.

Bariery informacyjne mogą być poważnym utrudnieniem w docieraniu do informacji o udzielanej pomocy społecznej i różnych jej formach dla osób, które takich informacji mogą poszukiwać. W serwisach internetowych analizowanych powiatów dotychczas nie powstała jednolita struktura prezentacji informacji lub jeden centralny punkt informacyjny pozwalający sprawnie znaleźć informacje o możliwości korzystania z różnych form pomocy.

Cyberzagrożenia to z kolei problem społeczny, który wydaje się być mocno marginalizowany, a który zlekceważony, może prowadzić do poważnych konsekwencji. Tym bardziej, że niebezpieczeństwa pojawiające się w świecie on-line mogą zmaterializować się także w postaci zagrożeń w świecie realnym, czego dramatycznym przykładem jest zjawisko pedofilii. W Załączniku do uchwały nr 89/2015 Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. Rządowy program wspomagania w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+" przytoczone zostały badania w ramach projektu Szkoła Bezpieczna w Sieci, realizowanego przez Fundację Dzieci Niczyje, wskazują na skalę i rodzaj zagrożeń funkcjonowania uczniów w cyberprzestrzeni. Wymienia się wśród nich agresję w sieci (dokuczliwe maile, rozpowszechnianie kompromitujących materiałów), nieodpowiednich treści (strony pornograficzne, strony szerzące nienawiść, np. na tle rasowym, fora promujące narkotyki, skrajne odchudzanie, samookaleczanie) oraz zagrożenia wynikające z braku wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z zasobów internetowych (np. brak lub słabe zabezpieczanie własnych danych i dostępu do osobistych kont internetowych). Alternatywne ujęcie tego tematu prezentują autorzy badania EU Kids Online, którzy wskazują na cztery typy zagrożeń(agresja, seks, zagrożenia dla wartości, zagrożenia komercyjne) w trzech kontekstach: treści, kontaktu i zachowań. Badania pokazały, że najczęstszym zagrożeniem była rozmowa z obcymi ludźmi (24%), kontakt ze stronami www lub otrzymanie materiałów o treści potencjalnie zagrażającej rozwojowi społecznemu dzieci (17%), zagrożenia seksualne (15%).

Niski poziom integracji społecznej, wycofanie się mieszkańców z działań społecznych to problem, który jest stosunkowo rzadko poruszany.[18] Długofalowo brak działań wspierających aktywność i integrację lokalnych społeczności może negatywnie odbijać się na wielu aspektach życia społecznego.

Z „Raportu o Biedzie 2018" przygotowanego przez Stowarzyszenie Wiosna wynika między innymi, że ponad połowa rodziców nie znajduje czasu, by zjeść z dzieckiem choćby jeden wspólny posiłek w ciągu dnia. Zaś co drugi rodzic nie rozmawia codziennie ze swoim dzieckiem.

Kolejnym problemem istotnym społecznie, a nie poruszonym w dokumentach powiatowych jest rosnąca ilość samobójstw wśród dzieci i młodzieży oraz rosnąca ilość chorób psychicznych takich jak depresja. Jak wynika z „danych Komendy Głównej Policji, w 2017 roku w Polsce 28 dzieci

[18] Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli Razem Bezpieczniej na lata 2018-2020

w wieku od 7 do 12 lat oraz 702 dzieci w wieku od 13 do 18 lat dokonało prób samobójczych, które w przypadku 116 dzieci zakończyły się śmiercią”[19].

BIBLIOGRAFIA

POWIAT GOLENIOWSKI

1. Diagnoza stanu społeczno – gospodarczego powiatu Goleniowskiego 2013 rok , Wydział rozwoju, inwestycji i promocji
2. Gminny program profilaktyki i rozwiazywania problemów alkoholowych dla gminy Maszewo
3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomani w 2018 r.w gminie Stępniewo
4. Gminny Program Profilaktyki Problemów Alkoholowych w gminie Goleniów na 2018 rok.
5. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018–2022 . Gmina Goleniów
6. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018–2020 . Gmina Maszewo
7. Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2017 dla gminy Nowogard
8. Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2016-2025
9. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie Goleniowskim na lata 2018 – 2022
10. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w latach 2018-2020
11. Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli Razem Bezpieczniej na lata 2018 - 2020
12. Program polityki rozwoju Powiatu Goleniowskiego
13. Program rozwoju gminy Maszewo na lata 2015 - 2020
14. Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie
15. Sprawozdanie OPS w Maszewie
16. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Goleniowie wraz z informacją o realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny za rok 2017
17. Sprawozdanie z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie w Goleniowie i realizacji powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2015-2017 za rok 2016
18. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Osina na lata 2018 - 2026
19. Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Powiatu Goleniowskiego na lata 2016 - 2025
20. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych W gminie Maszewo na lata 2015-2020
21. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stepnica na lata 2014-2020
22. Strategia rozwiązywanie problemów społecznych w gminie Goleniów
23. Strategia rozwoju Gminy Goleniów na lata 2014-2023
24. Strategia Rozwoju Gminy Maszewo na lata 2015- 2020
25. Strategia Rozwoju Gminy Osina 2015 -2023
26. Strategia rozwoju gminy Stępnica do 2025 roku
27. Strategia rozwoju miasta i gminy Nowogard na lata 2014 - 2022
28. Wystąpienie pokontrolne Najwyższej Izby kontroli. Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla Dzieci. Jednostka kontrolowana: Dom Pomocy Społecznej w Nowogardzie.

POWIAT KOŁOBRZESKI

[19] A. Pochrzęst-Motyczyńska *RPD: Wzrost samobójstw wśród dzieci, trzeba podjąć pilne działania* {dostęp 3.12.2018] pod adresem https://www.prawo.pl/zdrowie/wzrost-samobojstw-wsrod-dzieci-mz-i-men-powinny-podjac-pilne,337089.html

29. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 – 2022
30. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Kołobrzeskiego na lata 2018 - 2020
31. Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie kołobrzeskim na lata 2017-2022
32. Strategia Rozwoju Gminy Kołobrzeg 2016-2026
33. Sprawozdanie z działalności miejskiego ośrodka pomocy społecznej w Kołobrzegu za rok 2017
34. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miast o Kołobrzeg na lata 2017-2020

POWIAT SŁAWIEŃSKI

35. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2018 rok
36. Gminny program profilaktyki i rozwiazywania problemów uzależnień
37. Gminny program profilaktyki i rozwiazywania problemów uzależnień dla gminy sławno na 2018 rok
38. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminny program przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Malechowo na rok 2018
39. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017-2021
40. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Postomino na lata 2013-2017
41. Gminny program wspierania rodziny na lata 2018- 2020
42. Gminny program wspierania rodziny w gminie malechowo na lata 2017-2019
43. Gminny programdziałań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2016-2020
44. Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025.
45. Ocena zasobów pomocy społecznej
46. Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego w Powiecie Sławieńskim na lata 2016-2019
47. Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych
48. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Sławieńskim na lata 2018-2023
49. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Sławieńskim na lata 2015-2017
50. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malechowieza 2017 rok
51. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Darłowie za 2017 rok
52. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sławnie za 2015
53. Strategia rozwiazywania problemów społecznych w powiecie Sławieńskim na lata 2016-2023
54. strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Postomino na lata 2014-2021
55. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Darłowo na lata 2014 - 2020
56. Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Sławno na lata 2016-2025
57. Strategia Rozwoju Gminy Malechowo na lata 2016-2022
58. Strategia Rozwoju Gminy Postomino na lata 2016 -2025
59. Strategia Rozwoju Powiatu Sławieńskiego do roku 2015
60. Strategia Rozwoju Społeczno –Gospodarczego Gminy Sławno na lata 2016-2025
61. Strategia Rozwiazywania Problemów Społecznych Gminy Malechowo na lata 2014-2020

POWIAT STARGARDZKI

62. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marianowo na lata 2015 - 2020

63. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Chociwel na rok 2016
64. Gminny program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok
65. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Dolice na rok 2014
66. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2018
67. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych w Gminie Kobylanka na rok 2018
68. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Marianowo na rok 2018
69. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Dąbrowa na rok 2018
70. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok
71. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Marianowo na rok 2017
72. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy Stargard na lata 2017-2021
73. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021 w Gminie SUCHAŃ
74. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019
75. Gminy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 - 2022
76. Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2019-2021
77. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w powiecie stargardzkim na lata 2017 - 2020
78. Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim 2018 - 2020
79. Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2018 - 2020
80. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy Rodzinie dla Gminy Dobrzany na lata 2016 - 2020
81. Sprawozdanie 2017 MOPS
82. Sprawozdanie GOPS
83. Sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ińsku w roku 2017
84. Sprawozdanie z działalności GOPS za 2017 r.
85. Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchaniu za 2017 r.
86. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy Stargard Szczeciński na lata 2007-2013
87. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobrzany na lata 2014 - 2020
88. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ińsko na lata 2018 - 2022
89. Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Stara Dąbrowa na lata 2018 - 2026
90. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Suchań na lata 2014 - 2020.
91. Strategia rozwiązywania problemów społecznychw powiecie stargardzkim na lata 2016-2020
92. Strategia Rozwoju Gminy Dobrzany na lata 2016-2026
93. STRATEGIA ROZWOJU GMINY IŃSKO 2018-2028
94. Strategia Rozwoju Gminy Kobylanka na lata 2013 - 2022
95. Strategia rozwoju miasta i gminy Chociwel
96. Strategia rozwoju rozwoju społeczno – społeczno – gospodarczego gospodarczego gminy stargard gminy Stargard Szczeciński szczeciński na lata 2007-2020 na lata 2007-2020
97. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy do 2019 r
98. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chociwel na lata 2008 - 2013

99. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobylanka na lata 2015 - 2020
100. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dolice na lata 2016-2020

TABELE

Tabela 1 Liczba ludności w wieku przed- po- i produkcyjnym, 2017 9
Tabela 2 Liczba osób niepełnosprawnych, wg danych Narodowego Spisu Powszechnego, 2011 11
Tabela 3 Liczba rozwodów, wg przyczyny, 2017 12
Tabela 4 Urodzenia żywe wg pojedynczych roczników wieku matki poniżej 18 roku życia w woj. zachodniopomorskim w latach 2015-2017* 12
Tabela 6 Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (zł) w latach 2015 2017* 13
Tabela 7 Przeciętny dochód rozporządzalny na osobę w woj. zachodniopomorskim w r. 2017(zł)* ... 14
Tabela 8 Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwie domowym w woj. zachodniopomorskim w r.2017. (zł)* 14
Tabela 9 Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w woj. zachodniopomorskim w 2017 r.,(%)* 15
Tabela 10 Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2015-2017, (%) 15
Tabela 11 Liczba ofert pracy w tym dedykowanych osobom niepełnosprawnym, 2015-2017 15
Tabela 12 Placówki stacjonarnej pomocy społecznej w podziale na kategorie, (liczba obiektów i miejsc) 2015-2017* 16
Tabela 13 Placówki socjalizacyjne (liczba obiektów i miejsc), 2015-2017* 16
Tabela 14 Liczba wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2017 17
Tabela 15 Pomoc przyznana rodzinie ze względu na przyczynę udzielenia pomocy (liczba wydanych decyzji), 2014-2016 19
Tabela 16 Liczba rodzinnych domów dziecka i dzieci w nich przebywających, 2015-2017 20
Tabela 17 Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających, 2015-2017 20
Tabela 18 Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w roku 2017 (zł) 21
Tabela 19 Tabor komunikacji miejskiej przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, 2017... 21

RYSUNKI

Rysunek 1 Piramida wieku mieszkańców powiatu goleniowskiego, 2017 23
Rysunek 2 Piramida wieku mieszkańców powiatu kołobrzeskiego , 2017 32
Rysunek 3 Piramida wieku mieszkańców powiatu sławieńskiego , 2017 41
Rysunek 4 Piramida wieku mieszkańców powiatu stargardzkiego , 2017 50

OPRACOWANE PRZEZ:
INFOBROKERSKA.PL
UL. WADOWICKA 12/438
30-415 KRAKÓW

NA ZLECENIE

URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO